

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.

Περίοδος Β — Έτος Αον (16ον) | ΑΡΙΘ. 18(627) | Σάββατον, 13 'Απριλίου 1919.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κ. ΚΗΡΘΙΟΣ: 'Ο καημένο; ο Γιάννη;
 ΕΛΜΙΝΑ ΠΑΝΤΕΛΗΚΗ: 'Ανοιξη.
 ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ: Στη μάννα του Καλομοίρη.
 ΠΑΞ. ΓΚΟΡΚΗ: 'Ανοιξιάτικες φωνές.
 ΒΛΑΚΗΣ ΦΥΛΟΣ: Μεγάλη Παρασκευή.
 ΠΙΚΡΑΓΚΩΝΗΣ: Τα ειρηνικά.
 Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Πίσω από τα κάγκελα.
 (Μαδικιώνης. — Φωλιές. — 'Ο βασιλεύς των
 όρθεων. — Το Κρητικόπουλο. — 'Αεργος. — 'Ο
 Μήτρος.)
 ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ: 'Από το έβδομο βιβλίο.

Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα και πράγματα.
 ΣΙΛΛΕΡ: 'Ο 'Αρχιμήδης και ο μαθητής του.
 ΡΗΓΗΣ ΓΚΟΛΦΗΣ: Κριτικά Σημειώματα. (Τά
 «Παράκαιρα».)
 Γ. ΓΚΕΙΤΓΕΡΣΤΑΜ: Χιονισμένος Χειμώνας.
 (Συνέχεια.) (Μετάφρ. Α. Κουκούλα).
 Π. ΝΙΡΒΗΝΗΣ: Ζήτω ο μισελληνισμός!
 ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ. 'Ελληνική φιλολο-
 γία. — 'Επιστημονική κίνηση. — 'Εξένη Φιλολο-
 γία. — 'Η Κοινή Γνώμη. — Χωρίς Γραμματό-
 σημο. — Νέα Βιβλία.

ΔΙΑΤΕΘΕΝΤΑ ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ

ΜΕΧΡΙ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ

ΠΟΛΕΙΣ	ΔΡΑΧΜΑΙ
ΑΘΗΝΑΙ	132.289.900
ΠΑΤΡΑΙ	5.286.200
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	2.135.700
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ	2.945.700
ΒΟΛΟ	2.790.000
ΚΕΡΚΥΡΑ	1.909.000
ΣΥΡΟΣ	1.623.500
ΜΙΤΥΛΗΝΗ	5.328.200
ΚΑΛΑΜΑΙ	956.500
ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ	155.300
Έν όλω Δραχμαί	155.420.000

★ ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ★

('Από χρονογράφημα του κ. Παλαμά)

Τὴν ἀφορμὴν τῆς σημερινῆς μου ὀμιλίας τὴν δίδει κάποιον χρονογράφημά μου εἰς τὸ «Ἐμπρός» δημοσιευθὲν πρὸ τινῶν ἡμερῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Μία δημολογία», καὶ κάποιος περὶ αὐτοῦ ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν «Νουμᾶ» τῆς περασμένης ἐβδομάδος. Ἐδρίσκομαι εἰς ἓν θλιβερὸν δίλημμα: νὰ παραδεχθῶ ἢ ὅτι ὁ γράφας εἰς τὸν «Νουμᾶ» εἶνε κακῆς πίστεως ἢ ὅτι ὁ ἐγκέφαλός μου βλέπει τὰ πράγματα καὶ ἐξετάζει τὰ ζητήματα ὑπὸ τὸ κράτος πατριαρχικῆς ἀφελείας καὶ εἰδυλλιακῆς ὅλως αἰσθηματικότητος. Ἀλλὰ θέλω νὰ πιστέω διὸ δὲν εἶνε οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο, καὶ διὸ παρεξήγησις μόνον συμβαίνει, ἀπὸ ὑπερβολὴν ζήλον δημοτικῆς κρατικῆς οὔ, ἄς τὸν εἴπωμεν, ἐξ οὗ καὶ κάποια παράδοσις στοιχειωδῶν κανόνων συμπεριφορᾶς. Διότι, βέβαια, δὲν συμπεριφέρομαι, καθὼς πρέπει, διὰν κάδεο ἐπισκέπτης εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἄλλου μὲ τὸ καπέλλο σου εἰς τὸ κεφάλι, ἢ καθὼς, διε, εἰς ἄλλην τάξιν ἰδεῶν, ἀντὶ νὰ ὀνομάξῃς ἓνα κύριον μὲ τὸ ὄνομα ποῦ σοῦ παρουσιάζεται εἰς τὴν δημοσιότητα, — τὸ μόνον ἐκ εἰ ταίριασιν καὶ ἀληθινόν του ὄνομα, τοῦ πετῆς ἀταίριαστα κάποιον ἄλλο ὄνομα, ποῦ βέβαια, τὴν ὥραν ἐκείνην δὲν ἔχει τὸν τόπον του. διὰ νὰ κάμῃς τὸν ἐξυπνον καὶ νὰ δείξῃς διὸ δὲν γελίεσαι, χονδροειδέστατα. Εἰς τὰ χρονογραφήματά μου τοῦ «Ἐμπρός» εἶμαι, ἀπλούστατα, ὁ W, ὄχι διότι θέλω νὰ κρύψω τὸ ὄνομά μου, — αὐτὸ δὲ ἔλειπε! — ἀλλὰ ἀπὸ κάποια ἐκ φύσεως τάσιν πρὸς φνυγοκομίαν, ἢ ὅποια μὲ κάμνει, πλὴν ἄλλων, νὰ τρέφω ἀκατανίκητον ἀντιπάθειαν εἰς τὸ κάθε λίγο καὶ λιγάκι πηχιαῖον ξεδίπλωμα τοῦ ὄνοματός μου εἰς τὰς στήλας τῶν ἐφημερίδων, καὶ κομμικῶς ἐπιδεικτικῶν καὶ μάταιον, μάλιστα δι' ὠρισμένον εἶδος ἐργασίαν.

«Ἐμπρός»

ΛΑΧΕΙΟΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Ἡ Δευτέρα κλήρωσις τοῦ Λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων δὲ γίνῃ ἀνυπερθέτως τὴν Κυριακὴν 28 Ἀπριλίου 1919 (11 Μαΐου 1919).

Σύνολον κερδῶν δραχμαὶ 200,000
Μέγα κέρδος δραχμαὶ 80,000

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

διὰ τοὺς κ. κ. ὀδοντοιατροὺς

Εἰς τὸ κατάστημα LABARBERA, I. ΚΑΝΑΡΗ καὶ Σία, Σταδίου 3, παρελήφθησαν τὰ ἀναμενόμενα ὀδοντοιατρικὰ εἶδη τοῦ ἐν Λονδίῳ Οἴκου C. ASH SONS et Cie.

Ο "ΝΟΥΜΑΣ" ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ

Ὁ κ. ΓΕΩΡΓ. Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ (Συννομία Ἁγίου Γεωργίου ἢ Ντιλμπέρ Σοκάκ ἀριθ. 16) ἔχει τὴν καλοῦνη νὰ δεχθῆ τὴν ἀντιπροσωπείαν τοῦ «Νουμᾶ» στὴ Σμύρνη καὶ στὴν Ἀνατολή. Ὅποιος θέλει λοιπὸν νὰ γραφθῆ συντρομητής, νὰ πληρῶσει συντρομὴ ἢ νὰ δημοσιεύῃ ἀγγελ'α στὸ «Νουμᾶ», ἄς συνεννοηθῆ μαζί του.

Ἀδελφοὶ Δάνου & Σία

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Ἀθήναις, Θεσσαλονίκῃ καὶ Πάτραις, ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ἐν Καλάμαις, Λαμία καὶ Νέῃ Ὑόρκῃ, ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ εἰς ἀπάσας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ:

ΔΙΑΚΟΜΙΣΙΣ, ΑΠΟΣΤΟΛΗ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΠΩΔΗΣΙΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΔΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΝ ΤΡΙΤΩΝ

ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ ΕΠΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΤΩΤΙΚΩΝ.

ΝΑΥΛΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΙΣΤΙΟΦΟΡΩΝ

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ

ΤΜΗΜΑ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ. Ἡμερησία τηλεγραφικὴ ὑπηρεσία ἐκ τῶν κέντρων τῆς παραγωγῆς τῶν τιμῶν σταφίδων καὶ σῦκων, Διαρκὴς παρακαταθήκη σταφίδων, σῦκων καὶ σάπωνος πρὸς πώλησιν διὰ λ/σῶν τῶν ἀποστολέων.

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΕΠΑΡΧΙΩΝ. Παραλαβὴ καὶ ἀποστολὴ, μετὰ καταβολῆς τῆς ἀξίας αὐτῶν, ἀλεύρων, σίτου, δροῦνης καὶ ὄλων ἐν γένει τῶν εἰδῶν τοῦ ἐπισιτισμοῦ.

Γεν. Πράκτορες τῆς "ΠΡΟΝΟΙΑΣ",
Ἄνων. Ἐταιρείας Γεν. Ἀσφαλειῶν.

Τηλέφ. Πειραιῶς 1-87, Ἀθηνῶν: 15-57.

Τηλεγραφικὴ Διαθήκησις:

Ἀδελφοὺς Δάνου

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ:

"Ο ΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ,"

ΤΟ ΜΟΝΟ ΑΓΝΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οἱ συνδρομητῆς τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ νὰ μᾶς στείλουν τὴ συνδρομὴν τοὺς με ταχυδρομικὴ ἢ τραπεζικὴ ἐπιταγὴ καὶ με διεύθυνση: «Ἐκδοτικὴ Ἐταιρεία «Τόπος», ὁδὸς Σοφοκλέους Ἀριστείδη

Ἡ διαχείριση τοῦ «Νουμᾶ»

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' - ΕΤΟΣ Α^{ΟΜ} (16^{ΟΜ})

Ἀθήναι, Σάββατον, 13 Ἀπριλίου 1919

ΑΡΙΘ. 18 (627)

Ο ΚΑΗΜΕΝΟΣ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ

*Πρὶν ἦτανε: ματάκια μου και φῶς μου,
Και με γέλια περνούσαν τὸν καιρό·
Τοῦ δοκίζονταν: Καμιά χαρὰ τοῦ κόσμου
Χωρὶς Ἐσὲ ποτὲ δὲ θὰ χαρῶ·
Πρὶν τοῦτλεγε: Χρυσάφι μου, διαμάντι,
Μαζί σου και σὴν Κόλαση τοῦ Δάντη!*

*Τώρα πάθησαν κι' ἄλλαξε τραπάρι,
Δίχως κλάρες θδομάδα δὲν περνά.
Μοιρολογᾷ: Νὰ πέθαινα μακάρι,
Σωπαίνει και τίς πλάτες του γυρνά·
Τώρα τοῦ λέει με μοῦτρα ξυνημένα:
Μήτε και σὸν Παράδεισο με σένα!*

K. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΑΝΟΙΞΗ

*Ανοιξη, Μάρτης ἡδονικός με τὴν χλιαρὴ ἀνάσα και τάλαλο τὸ χᾶδι τοῦ μυρωμένου ἀγεριοῦ.

Ὁλόγουρα, σὸ συναρπαστικό, τὸ φλογερὸ τοῦ ἡλίου φίλημα ὀργιάζει τῶν λουλουδιῶν τ' ἀτέλειωτο και τρελλὸ μεθύσι.

Τὸ μικρὸ κι' ἀκαλλιέργητο περιβόλι με τὰ ψηλά χορτάρια ὅπου εἶμουνα ξαπλωμένη, ἀπὸ χρώματα πλημμυρῶσε κι' ἀπὸ εὐωδιές κ' ἕνας πόθος παράξενος γιὰ μιὰν ἄπειρη γλυκεῖα ἀπόλαυση λὲς και φτερούγιζε σὸν αἰθέρα γύρω, και φανερωνότανε και σὶς παρὰμικρότερες τῆς φύσης λεπτομέρειες.

Γεμάτος ἀπὸ τρελλὴ πιδυμιά, ὁ ζηλιάρης κισσὸς ἐπνιγε τὸ δέντρο με τὰ σφιχταγκυαλισμάτα του, και σερόντανε ἀχόρταγος ὡς τὰ πιὸ ἀπόμακρα κλαδιὰ νὰ τὰ τυλίξει και αὐτὰ στ' ἀγκάλιασμά του τὸ παθητικό.

Ἡ παρθενικὰ μπαξάνα, με τὰ ὀλόασπρα νυφιατικὰ φορέματά της, με μιὰν ἄγνωστη φωτιά πού γιὰ πρώτη τὴν αἰσθανότανε φορὰ, ξαπλωνότανε δειλὰ στοὺς γύρω κήπους, κι' ἔπειτα, πιὸ θαρρετὴ, σκέπαζε με τοὺς ἀπαλούς χαϊδευτικούς λουλουδέσιους τῆς πέπλος, τὰ δέντρα, ὅπου σκαρφάλανε και γέμιζε τὸν τόπο με τὴν χλωμὴ, μαγεύτρα ὀμορφιά της.

Λιγίζοντας σὸ ἑλαφρὸ τᾶγέρι φιλούσανε οἱ ἐρωτευμένοι κρῖνοι τὴν ντροπαλὴ ἀγριοβιολέττα, ἐνῶ στοῦ ἡλίου τὴ θαλπωρὴ ἀνθρώπιαστα ξάνοιγαν τὰ τριαντάφυλλα τὰ φλογερά τους στήθεια.

Τὰ ταπεινὰ χαμόμηλα ρουφούσανε ζέστη και φῶς, ἀναδίνοντας τὴ χαρακτηριστικὰ τους μυρουδιὰ και ματοβάφανε τὴν πρασινάδα οἱ παπαροῦνες, ἐνῶ οἱ μαργαριτες λὲς και μετρῶσαν μόνες τὰ ἄσπρα πέταλά τους, περίεργες νὰ μάθουνε τὸ αἰῶνο τῆς Ἀγάτης μυστικό.

Και μοσχοβολοῦσαν μεθυστικά οἱ ἀνθισμένες πορτοκαλιές· λεπτὸ κι' εὐγενικὸ σκορπίζανε τῆς πασχάλιας τὸ ἄρωμα, ἐνῶ ἡ πλουσιόχρωμη βιόλα, λουλούδι μυστικόπαδο πού θυμίζει λιβάνι και θυματό, ἔχυνε γύρω τὴν ἐκνευριστικὰ της εὐωδιά.

Στὰ κλαδιὰ ἀδιάκοπα ἐφιλοῦντο τὰ πουλιά· ἀποχανωμένα λιαζόντανε τὰ σαμειομύθια, κι' οἱ ἀνθολόγες μέλισσες πετοῦσαν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι, ἀφίνοντας ἐπάνω τους τὴν γύρη ποῦχε στὰ φτερά τους μαζωχτεῖ, ἀσυνείδητά τους, κάνοντας ἔτσι τῆς Μητέρας Φύσης τοὺς ψηλοὺς κ' εἰεργετικούς σκοπιούς.

Κ' ἐγὼ με τὰ μέλη κουρασμένα, ξαπλωμένη στὰ ζεστὰ χορτάρια, βρέχοντας τὴ μυρωδάτη γῆ με δάκρυα πού κυλοῦσαν δὲν ξέρω κ' ἐγὼ γιατί, αἰσθανόμουνα μέσα μου, βαθειά, ἕνα πόθος ἀπροσδιόριστο, μιὰν ἄπειρη λαχτάρια· και σιγά-σιγά, σὶς πιὸ βαθιές τοῦ σώματός μου ἴνες, και σ' αὐτὰ τὰ πιὸ ἄλλα ἄδυνα τῆς ψυχῆς μου, ἄρχισε νὰ χύνεται ἡ πιὸ συνταραχτικὴ και δυνατὴ και γλυκεῖα ἀπόλαυση. Κι' ὀλόγουρά μου, σὸ φλογερὸ τοῦ ἡλίου φίλημα, ξακολουθεῖτο ὀργανιστικό τῶν λουλουδιῶν τὸ τρελλὸ μεθύσι.

*Ανοιξη, Μάρτης ἡδονικός με τὴν χλιαρὴ ἀνάσα και τ' ἀπαλὸ τὸ χᾶδι τοῦ μυρωμένου ἀγεριοῦ.

ΕΛΜΙΝΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

ΣΤΗ ΜΑΝΝΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

Ἦ! γέροι ἐσεῖς, πού φεύγετ' ἕνας ἕνας και κάνετ' ἀδειανά τὰ σπιτικά μας, και ἀφήνετε μιὰ πίκρα σὴν καρδιά μας, Ἦ! ἴσκιοι ἀγαπημένοι, ὄλοι ὡσάν ἕνας!

Ἔτσι και Σύ, γερόντισσα ἀκριβὴ μου, φεύγεις γιὰ τὸ αἰῶνο τὸ ταξειδι ἀφήνοντας σὸ γυιὸ Σου δαχτυλίδι με τὸ πυρὸ ρουμπίνι, τὴν Ἀγάπη!

— Ἔτσι, ὅπως ἐπρόσφερες μιὰ μέρα Στὴν ἄλλη τὴ μητέρα, σὴν Ἑλλάδα, τὸ γυιὸ Σου, διαμαντόπετρα, κ' Ἐκεῖνος τοῦ πόθου του ἀνεμίζοντας τὴ δάδα πάει νὰ τῆς φέρει πίσω τὰ χαμένα τὰ ξεχασμένα, τὰ μισοσβυσμένα τραγοῦδια, πούν' ἀπ' τὸ δικὸ της αἷμα, και ζωντανεύοντάς τα, νάν τ' ἀπλώσει σὸ ἴδιο τους τὸ φῶς, και σὸν ἀγέρα!

Ἀξιε τεχνίτη, κάμε νάπαλινει και τῆς Μαννούλας σου ὁ ἕπνος με τὸν ἦχο, κάμε τὸ χῶμα της νὰ μὴ βαρύνει με μαρμαροστολίδια και λουλούδια, γιὰ νὰ μποροῦν γλυκὰ νὰ τῆς ξυπνοῦνε τὸ χτύπο της καρδιάς, τὰ θλιβερά σου, τ' ἀμάραντα Ρομέϊκα τραγοῦδια!

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ

ΜΑΞΙΜΟΥ ΓΚΟΡΚΗ

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΕΣ ΦΩΝΕΣ

Στο περιβόλι, μπρός στο παράθυρο της κμαράς μου, σὲ μιὰ γυμνήν ἀκακία πηδούν ἀπὸ κλαδί σὲ κλαδί τὰ σπουργίτια καὶ φλυαροῦν ἀδιάκοπα, καὶ στὴν ἄκρη τῶν κεραμιδιῶν τοῦ γειτονικοῦ σπιτιοῦ καλοκάθεται μιὰ σεβάσμα καρακάξα καὶ κουνάει τὸ κεφάλι τῆς μ' ἀξιοπρέπεια. Ὁ θερμός, γεμάτος ἥλιο ἄερας μοῦ φέρνει κάθε ἀχὸ καὶ κάθε φωνὴ στὴ κμαρά μου, καὶ ἀκούω τὸ νωθρὸ καὶ οἰγωνὸ κελάρωμα τοῦ ποταμοῦ, ἀκούω τὸ γλυκὸ ψιθύρο τῶν δέντρων, καταλαβαίνω γιὰ τὶ πράμα γουργουρίζουν τὰ περισσότερα πάνω στὴν κορνίζα τοῦ παραθύρου μου, καὶ μὰζι μὲ τὸν ἄερα μπαίνει καὶ πλημμυρίζει τὴν ψυχὴ μου τῆς ἀνοιξῆς ἢ μουσικῆς.

«Τσοϊκ-τσιρίκ!» εἶπε ἓνας γέρο-σπουργίτας κοιτάζοντας τοὺς σπιτόφρους του. «Φαίνεται πὼς ξανάχουμε ἀνοιξὴ πάλι... δὲν εἶνε ἀλήθεια; Τσοϊκ-τσιρίκ!»

«Ναί-αι, ναί-αι!» ἀποκρίθηκε ἡ καρακάξα σιρφεφίας φιλάρεσκα τὸ λαιμὸ τῆς.

Τὸ γνωρίζω πολὺ καλά αὐτὸ τὸ φρόνιμο καὶ χρησιμὸ πουλί: μιλάει πάντοτε μὲ πολὺ λίγα λόγια καὶ εἶναι σύμφωνη σὲ ὅλα. Ἀπὸ φρονιμὸ τῆς ἀδιάφορη, ἔχει πάρει στὴ ζωὴ καὶ κάποια δειλία, ὅπως οἱ περισσότερες καρακάξες. Στὴν κοινωνία παίρνει ἡ καρακάξα μου μιὰ πολὺ σεβαστὴ θέση, καὶ κάθε χειμῶνα συνηθίζει νὰ διοργανῶνει κανένα φιλανθρωπικὸ πανηγύρι γιὰ χάρη τῶν περισσότεριῶν.—Καὶ ἂν καὶ δείχνεται σὲ ἓνας ἐλαφρομυαλὸς λιμοκονιόρος καὶ μάλιστα πολλές φορές κάνει πὼς ἐνθουσιάζεται γιὰ κάθε λεύτερη ἰδέα, σὲ θάθος ὅμως εἶναι ἓνα πάρα πολὺ πονηρὸ πουλί. Καὶ ναί μὲν πηδάει γύρω ἀπ' τὴν καρακάξα μὲ μιὰν ἐκφραση θαυμάσιου σεβασμοῦ, ξέρετε ὅμως, μὲς στὴν ψυχὴ του, πολὺ καλά τί σοὶ πράμα εἶναι αὐτὴ καὶ οἱ ἰδέες τῆς, καί, πολλές φορές, εἶναι πρόθυμος νὰ διηγηθεῖ γι' αὐτήνε δυν, τρεῖς πειραχτικὲς ἱστορίες. Στὸ μεταξύ, πάνω στὴν κορνίζα τοῦ παραθύρου, θεβαιώνει ἓνας νιὸς γοῖτος μιὰ νὰ περισσότερα: «Θὰ πεθάνω, θὰ πεθάνω ἀπ' τὴν ἀπελπισία, ἂν δὲ μ' ἀγαπήσεις κι' ἐσύ!»

«Ξέρετε δᾶ, ἀξιότιμη Κυρία—οἱ σπίνου μ' ἦρθε κιάλας!» εἶπε τὸ γέρο-σπουργίτης τῆς καρακάξας.

«Ναί—αι!»

«Ναί, μᾶς ἦρθαν καὶ χαλοῦν τὸν κόσμο, πετοῦν ἀπάνω, κάτω καὶ φλυαροῦν...» εἶναι φοβερὰ ἀνήσυχια πουλιά! Καὶ οἱ μελισσοουργοὶ, ἦρθαν κι' αὐτοὶ ἀπὸ πίσω... ὅπως πάντοτε... χὰ χὰ χὰ. Χιές, ξέρετε, ράγιση εἶναι γιὰ γοῦστο ἓναν ἀπ' αὐτούς: «Ἐ, φίλε μου, πὼς τὰ καλοπεράσατε σὲ ταξίδι;—Μοῦ ἔδωσε μιὰ τρομερὰ ἀντάδικη ἀπάντησις... Αὐτὰ τὰ πουλιά δὲν ἔχουν κανένα σεβασμὸ γιὰ τὸ θαμῶ, τὴν ἐπαγγελματικὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὴν κοινωνικὴν θέση ἐκεινοῦ πὸν μιλάει μὰζι τους. Εἶμαι μολταῦτα ἓνας σπουργίτης τῆς Αὐλῆς, ὅμως...»

Ἐκεῖνη τὴ στιγμή πειάχηκε, ξαφνικά, ἓνας νιὸς κάρakas ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸν καπνοδόχο, κι' ἔδωσε μὲ κάπως χαμηλὴ φωνὴ τὴν ἀναφορὰ του: «Ἀφοῦ ἀ-

φιγκράστηκα, σύμφωνα μὲ τὰ ἠθροσιακά μου καθήκοντα, τίς ὁμιλίες ὄλων τῶν πλασματίων, πὸν κοιτοῦν τὸν ἄερα, τὸ νερὸ καὶ τοὺς κόρφους τῆς γῆς, καὶ παρατήρησα μὲ προσοχὴ τὰ φεροίματά τους, λαβαίνω τὴν τιμὴ ν' ἀναγέρω, πὼς οἱ λεγόμενοι σπίνου φλυαροῦνε γιὰ ὅ,τι μπορεῖ κανεὶς νὰ φανταστεῖ, κι' ἔχουν τὸ θράσος νὰ ἐλπίζουν κάποιο ξανάνωμα, λέει, στὴ Φύση.»

«Τσοϊκ-τσιρίκ!» φώναξε ὁ σπουργίτης κοιτάζοντας ἀνήσυχια τὸν καταμηνητή. «Ὅμως ἡ καρακάξα κουνούσε καλόβολα τὸ κεφάλι τῆς.

«Ἄνοιξη ἔχει γίνεи κι' ἄλλοτε, καὶ μάλιστα περισσότερες φορές ἀπὸ μιά, εἶπε ὁ σπουργίτης. «Κι' ὅσο γιὰ τὸ ξανάνωμα στὴ Φύση... ἓνα τέτοιο πράμα δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ μᾶς εἶναι εὐχάριστο... ἂν γίνεи, βέβαια, μὲ τὴν ἐγκριση ἐκείνων τῶν ἐξουσιῶν πὸν εἶναι στὴ δικαιοδοσία τους.»

«Ναί—αι!» εἶπε ἡ καρακάξα καὶ κοίταξε μὲ συγκατάβαση τὸ σπουργίτη.

«Στὴν πάρα πάνω ἀναφορὰ μου ἔχω ἐποχρέωση νὰ προσθέσω ἀκόμα κάτι,» ἔακολούθησε ὁ κάρakas—«οἱ λεγόμενοι σπίνου παραπονέθηκαν πὼς τὰ ρούακια, πὸν πηγαίνουν γιὰ νὰ οὐθύνουν τὴ δίψα τους εἶναι, λέει, θολωμένα, καὶ μάλιστα καμπόσοι ἀπ' αὐτούς τολμοῦνε νὰ πλέκουν ὄνειρα λευτεριάς...»

«Ἄ, πάντοτε αὐτὸ ἦταν τὸ οὐστημά τους!» εἶπε ὁ γέρο-σπουργίτης. Αὐτὸ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς νιότης των, κι' οὔτε πὸν εἶναι ἐπικίνδυνο! Κι' ἐγὼ ἤμουν μιὰ φορά νέος κι' ἔπλαθα... ὄνειρα γιὰ κείνην. Φυσικά πάντοτε ὡς ἓνα λογικὸ θαμῶ... «Ὅμως αὐτὰ διάβηκαν τώρα πιά. Μιὰ ἄλλη ἐκεῖνη βρέθηκε, πὸν γι' αὐτὴν ἔκανα πὸν ρεαλιστικὰ ὄνειρα... χέ χέ χέ... καί, ξέρετε, πὸν εὐχάριστα, καὶ πὸν ἀπαραίτητα γιὰ ἓνα σπουργίτη... χέ χέ!»

«Χμ—χμ!» ἀκούστηκε ἓνα τρετίσμα μὲ πολὺ νόημα. Μὲς σὲ κλαδιά τῆς ἀκακίας εἶχε κείνη τὴ στιγμή προβάλλει ἓνας πύρρουλας τῆς Ἐπικρατίας—ἐχαιρέτησε κουνώντας τὸ κεφάλι καταδεχτικὰ καὶ μπῆκε στὴ συζήτηση.

«Χμ—ἔ... δὲν τὸ παρατηρήσατε Κύριοί μου; Κάτι μυρίζει ὁ ἄερας—χμ!»

«Ἀνοιξιάτικο ἀεράκι, ἐξοχότατε!» εἶπε ὁ σπουργίτης. «Ὅμως ἡ καρακάξα ἔγυρε τὸ κεφάλι ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά κι' ἔβγαλε μιὰ χαριτωμένη φωνή, πὸν μοιαζε ἀπάνω κάτω μὲ τὸ θέλασμα προβάτου.

«Χμ—ναί... Χιές πὸν παίζαμε χαριὰ, καὶ ὁ μέγας μπουφός τῆς τιμῆς εἶχε τὴν ἴδια γνώμη... κάποια μυρουδιά ἀκουγόταν, ἔλεγε... Καὶ γὰρ τοῦ ἀποκρίθηκα: Πάει καλά—θὰ προσέξουμε, θὰ μυσισοῦμε, θὰ ἐξετάσομε. Αὐτὸ ἦταν δᾶ τὸ λογικὸ—χμ;»

«Πολὺ σωστά, ἐξοχότατε—ἐπιτελῶς λογικόν», συμφώνησε ὁ γέρο-σπουργίτης μὲ σεβασμὸ. «Πρέπει κανεὶς πάντοτε νὰ περιμένει τὸ τί θὰ γίνεи, ἐξοχότατε. ἓνα χρησιμὸ καὶ φρόνιμο πουλί περιμένει πάντοτε. Σὲ μιὰ μεριά τοῦ περιβολιοῦ, ὅπου εἶχε τὸ χιόνι κιάλας λυώσει, κατέβηκε ἀπ' τὸν οὐρανὸ ἓνας κοροδαλός. Ἀνήσυχος πετοῦσε ἀπάνω κάτω καὶ μουρμούριζε μόνος του:

«Καὶ ἡ ροδανγὴ οὐνεὶ ἀπαλὰ μὲ τὸ χαμόγελο τῆς τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ... Ἡ νύχτα χλωμαίει καὶ τρεμουλιάζει, καὶ τὸ θαρὸ πέπλο τῆς σκοτεινιάς σκορ-

πάει, σὺν τὸν πάγο σὺν ἥλιο. Πόσο ἀλαφρὰ καὶ γλυκὰ ἀνασαίνει τὸ στήθος, γεμάτο ἐλπίδα, ἀγνάνια σὺ φῶς καὶ τὴν ἐλευθερίαν...»

«Καλὲ τί ποῦλὶ εἶναι αὐτό;» ρώτησε ὁ πύρρουλας μισοκλείνοντας τὰ μάτια.

«Κορυθαλός, ἐξοχότατε», ἀποκρίθηκε μὲ αὐστηρὸ τόνο ὁ κόρακας ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸν καπνοδόχο.

«Ἐνας ποιητής, ἐξοχότατε!» πρόσθεσε ὁ σπουργίτης μὲ προθυμία.

Ὁ πύρρουλας ἐκοίταξε μὲ προσοχή, μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ του, ἀπ' τὴν κορυφὴ ὡς τὰ νύχια τὸν ποιητὴ καὶ πίπυσε:

«Πρ... τί σταχτὸς πὺν εἶναι... τὸ θρωμόπουλο! Θαρρῶ πὺς μαρολογοῦσε κάτι γιὰ τὸν ἥλιο καὶ τὴ λευτεριά, ἔ;»

«Μάλιστα, ἐξοχότατε!» βεβαίωσε ὁ κόρακας. «Καταγίνεται νὰ ξυπνάει στὶς καρδιὲς τῶν νέων πουλιῶν ἀστήριχτες ἐλπίδες, ἐξοχότατε.»

«Μὰ αὐτὸ εἶναι οκαριαλῶδες καὶ... κονταμάρα!»

«Ποῦ ὠσιὰ, ἐξοχότατε», ἔκανε ὁ γέρο-σπουργίτης—αὐτὸ εἶναι κονταμάρα! Ἡ λευτεριά, ἐξοχότατε, εἶνε ἓνα πράμα τόσο ἀμφίβολο, τόσο ἀκαθόριστο, κάτι τί...»

«Κί' ὅμως, ἂν δὲν κἀνὸ λάθος, καὶ οἷς ὁ ἴδιος... δὲν ὠνήσατε κάποτε τὴ λευτεριά;»

«Ναί—αι!» ἔκραξε ξάφνου ἡ καρακάξα.

Ὁ σπουργίτης ταράχθηκε.

«Ναί, βέβαια, ἐξοχότατε, τὴν ὠνήσα κί' ἐγὼ μιὰ φορὰ... ἀλλὰ τὸ ἔκανα σὲ περίσσια, πὺν ξαλαφρῶνει σημαντικὰ τὸ λάθος μου...»

«Ἄ, ἔτσι... καὶ ποιά ἦταν ἡ περίσσια αὐτή;»

«Ἦταν ὄσιερα ἀπὸ τὸ φαγί, ἐξοχότατε! Μὲς στὸς καπνοὺς τοῦ κρασιοῦ... Ἄλλωστε ἀμέσως ἔβαλα σπουδαίους περιορισμούς, ἐξοχότατε!»

«Ἀηλαδῆ;»

«Ναί μὲν εἶπα σιγά: Ζήτω ἡ λευτεριά!—ὅμως ἀμέσως πρόσθεσα: μέσα στὰ ὄσια τῆς νομιμότητος.»

Ὁ πύρρουλας ἔριξε μιὰν ἐρωτηματικὴν ματιὰ στὴ καρακάξα.

«Ναί—αι, ἐξοχότατε, αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια», εἶπε αὐτή.

«Σὺν σπουργίτης τῆς Αὐλῆς πὺν εἶμαι, δὲ μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ καταγίνομαι σοβαρὰ μὲ τὰ ζητήματα τῆς λευτεριάς, γιὰ αὐτὰ τὰ ζητήματα δὲν εἶναι στὴ δικαιοδοσία τοῦ τμήματος ὅπου ἔχω τὴν τιμὴ νὰ ὑπερετώ...»

«Ναί—αι!» ξαναφώναξε ἡ καρακάξα. Τῆς ἦταν ἐπιτελῶς ἀδιάφορο τὸ τί βεβαίωνε μὲ τὸ Ναί τῆς.

Ἀπὸ μακριὰ ὅμως ἀκουγότανε τὸ κελάρωμα τοῦ ρουακιοῦ, καὶ τὰ νερά του τραγουδοῦσαν σιγὰ τὸ τραγοῦδι γιὰ τὸν ποταμὸ, πὺν πῆγαιναν νὰ συναπαντήσουν, καὶ γιὰ τὴ μελλούμενη ζωὴ τους:

«Τὰ πλατιά, γοργοτάξιδα κύματά του θὰ μᾶς πάρουν καὶ θὰ μᾶς πᾶνε κέρα στὴ θάλασσα... Καὶ οἱ πτωμένους τοῦ ἡλιοῦ οἱ ἀχιίδες θὰ μᾶς ὑψώσουν ἴσως πάλι στὸν οὐρανὸ, κί' ἀπ' τὸν οὐρανὸ θὰ ξανακατέβουμε κάτω στὴ γῆ, σὺν δροσοσταλίδες δροσερὲς ἢ σὺν πούπουλα ἀπὸ χιόνι, ἢ σὺν δυνατὴ βροχή.»

Ὁ λαμπρὸς ἥλιος, ὁ γλυκὸς ἥλιος τῆς Ἄνοιξης χαμογελάει στὸ κρυσταλλένιο οὐρανὸ, καὶ εἶναι σὲ χαμόγελο ἐνὸς θεοῦ, γεμάτου ἀπὸ ἀγάπη καὶ φλογερὸ πάθος δημιουργίας.

Ἐνὲ μιὰν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ, στὰ κλαδιά ἐνὸς γέρικου φλαμουριοῦ κάθεται ἓνα κοπάδι ἀπὸ σπίνους, κί' ἓνας ἀπ' αὐτοὺς λέει στὸς συντρόφους του, ὄλος ἐνθουσιασμὸ, τὸ τραγοῦδι τοῦ πουλιοῦ τῆς τριγωνιάς, πὺν κάπου τὸ εἶχε ἀκουμένο...

Μεταφρ. Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Ὁ Ἄσπρος Ποιητὴς πεθαίνει μαζί μὲ τοὺς δυὸ λησιῆς. Γονατισμένοι κλαῖνε οἱ πιστοὶ στὶς ἐκκλησιῆς καὶ ὁ θρησὸς τοὺς ἐκπράττει μὲ τὴν εὐωδιά τῶν ἀνοιξιατικῶν λουλουδιῶν, πὺν σ' ἓνα νεκρικὸ σύμβολο μαραίνονται, μὲ τὸ λυγρὸ πὺν σκορποῦν κ' ἐπιβάλλον οἱ καμπάνες...

Τρεῖς Ἄνθρωποι πεθαίνουν. Οἱ δυὸ ἀσημαντοί, ἄγνωστοι, γνωστοὶ μονάχα γιὰ τοὺς δόξασε ἡ Δόξα Κείνου πὺν τὸν μειώνουν ὅσοι θὰ τὸν πιστεύουν... Θεὸς δὲ θὰ εἶχε πονέσει τὸν πόνο ὅπως δὲ θὰ τὸν εἶχε πονέσει ἡ μητέρα του διὰ τὸν γέννησε... Κί' ἡ αἴγλη του εἶναι σὺν ἀνθρώπινο ὀδύσασθ' του πόνο, στὴν ὀδυνηρὴ προσπάθεια ὄλης τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Θανάτου του πρὸς ἓνα υπεράνθρωπο ἀνθρώπινο δειρο... Θέλησε ἀπέραντα τὴν ἀπόλυτη χαρὰ νὰ χαρίσει, τὴ χαρὰ ὅπως τὴ φαντάσθηκε Κεῖνος...

Πεθαίνει μέσα στὴ μελαγχολία τῆς ἀνοιξιατικῆς μέρας μαζί μὲ τοὺς δυὸ λησιῆς πὺν ἀθάνατη τὴ μνήμη τοὺς σφράγισε, τὴ μιὰ καταραμένη καὶ τὴν ἄλλη ἀπλοχαϊδεμένη ἀπὸ τὴ συμπάθειά του...

Κί' ὅμως... Στὸ στεγνὸ τραγικὸ σπασμὸ τῆς αγωνίας του ἴσως καὶ σαρκαστικὸ ἓνα χαμόγελο ἀκόμα περισσότερο νὰ τὸν τυράνησε. Ὅταν κατάλαβε πὺς Κεῖνος π.ν. πίστευε Πατέρα του τὸν ἐγκατάλειπε, ἢ δὲν ὑπάρχει, πὺς ὄλοι τὸν ἐγκατάλειψαν γιὰ αἰσθάνθηκε δι κατένας ποτὲ πονθενὰ τὸν ἄλλο ἀπαράλλαχτα δὲ νιώθει, διὰν διαισθάνθηκε παραπροσωπικὸν ἔσθρι κί' ἔλας τὸ ἔργο του, ἀπραματοποίητο, ἀθάνατο τ' ὄνειρό του, διὰν τ' ἀπαρνήθηκε, ἴσως νὰ περιφρόνησε τὸ ληστὴ πὺν μετάνιωσε, καὶ μὲ θανασμὸ νὰ φθόνησε τὸν ἄλλο. Ἴσως νὰ θάμασε Κεῖνον πὺν δὲ δειλίασε ὅτε ὑπρῶστα σὺν θάνατο, ὅτε στὴν πὺν χειρότερη ἀπειλή, πὺν δὲ γοητεύθηκε ἀπὸ εὐκόλες ἀναστάσιμες ὑπόσχες, κί' ἀδιάφορο ποιά εἶταν ἡ Ζωὴ του, καταστρεφτικὴ, μαύρη, τῆς ἔμεινε περήφανα, ἀκλόνητα, μέσα σὺν μαρτύριο, σταθερὰ πιστός. Φθόνησε Κεῖνον πὺν δὲ δειλίασε.

Ὁ Ἄσπρος Ποιητὴς πεθαίνει μαζί μὲ τοὺς δυὸ λησιῆς.

5 τ' Ἀπριλίου 1919.

ΑΛΚΗΣ ΘΥΡΛΟΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΑ «ΕΙΡΗΝΙΚΑ»

Ὅλα μὲν κί' ἀνάποδα καὶ τίποτα τὰ δικάμα...

Συγκαίρονος ὁ Παλαμᾶς τυπῶνε τὰ «Παράκαμα».

Κ' ἓνας πολὺ παράκαμος πὺν τὸν ἀκούς καὶ τρέμεις,

φουρνίζει τὰ «Εἰρηνικά» κί' ἄς λέγεται Πολέμας.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ

ΜΠΙΘΙΚΩΤΣΗΣ

— Γιατί είσαι στη φυλακή, Μπιθικότση ;
 — Χί! χί! χί! Δέν ξέρω...
 — Πώς δέν ξέρεις ;
 — Νά, δέν ξέρω!... 'Ο αδερφός μου σκότωσε κά-
 ποιο χωριαν' ; και με φυλακίσανε και μένα...
 — Μά πώς έγινε αυτό ;
 — Χί! χί! χί! Νά πού έγινε! Κ' έχω δυό χρόνια
 στη φυλακή και θά καθήσω άλλα πεντέμιση ακόμα
 χρόνια! Χί! χί! χί!...
 — Μά καλά! Σέ πιάσανε, σε δικάσανε... Δέν απο-
 λογήθηκες; Δέν τούς ειπες πώς δέν τόν έκανες έσο
 τώ φόνου;
 — Χί! χί! χί! Δέν ήξερα τή γλώσσα τότες!... Και
 σ' έτι με ρωτούσανε, έλεγα ναί! Στο χωριό μας μι-
 λούμε άρβανίτικα... Πού να καταλαβαίνω έγώ τί μου
 λένε!...

Και με τὰ χί! χί! χί! του ό Μπιθικότσης και με
 τὰ λίγα ρωμαίικα πού ξέρει και με τώ λίγο, ακόμα,
 μυαλό πούχει, μου διηγήθηκε τήν ιστορία του — μιá
 σύντομη μὰ τραγικώτατη ιστορία, πώς τόν άρπαξαν,
 παιδί είκοσι χρόνων, από τήν κοινωνία και τόν έκλει-
 σαν στίς φυλακές για έγκλήμα, πού ούτε καν διανοή-
 θηκε να κάνει. Έπτανε στο χωριό του, σ' ένα μαγαζί,
 και γλεντούσε μ' άλλους συνομιλικες χωριανούς του,
 κ' εκεί άκουσε πώς ό μεγαλύτερος αδερφός του σ' ένα
 άλλο μαγαζί, ένα τέταρτο μακριά από κεί πού θρι-
 σκότανε, σκότωσε κάποιον, κ' έτρεξε κ' αυτός να
 ιδεί και τόν πιάσανε οι χωροφύλακες και τότε δέσανε
 και τονέ δίκασε τώ δικαστήριο σ' έφτάμιση χρόνια —
 και πάει λέοντας κ' αυτός σαν τούς άλλους.

— Έτσι λοιπ'ν, Μπιθικότση, δέν ξέρεις γιατί
 φυλακίστηκες...

— Έσύ γιατί φυλακίστηκες ;
 — Μήπως ξέρω κ' έγώ ;
 — Χί! χί! χί! Κάποιος άλλος θάκανε φόνου και
 σε πιάσανε...
 — Έτσι φαίνεται!...

'Ο Μπιθικότσης, ό καθαριστής μας, φάνηκε πώς
 ίκανοποιήθηκε, αφού βρέθηκε κ' ένας άλλος να τού
 μοιάζει...

ΦΩΛΙΕΣ

'Ο 'Αθηναίος γηγενής, ό γκάγκαρης, ό σπουργί-
 της, ό χοντροκέφαλος, μέρες τώρα άγωνίζεται να κα-
 ταστρέψει μιá χελιδονίσια φωλιά πούν' εκεί ψηλά
 χτισμένη, κάτω από τὰ κεραμίδια τής σκεπής.

'Αγωνίζεται να τήν καταστρέψει ό αλήτης, να με-
 γαλώσει δηλ. με τσιμπήματα τή μικρούτσικη τρυπί-
 τσα, πού τής χρησιμεύει για είσοδο, για να χωράει
 έτσι τώ χοντροκέφαλό του και να μπαινοβγαίνει λεύ-
 τερα...

Κι' δ,τι αυτός χαλάει με τσιμπήματα βλαία, έρχονται
 τὰ χελιδόνια, κρατώντας λάσπη στα νυάκια τους,
 και τώ ξαναχίζουν. Και γίνεται ένας άγώνας άγρι-
 ους εκεί, γύρω στη μικρή φωλίτσα, ένας άγώνας άν-
 θρώπινος, καταστροφής και άναδημιουργίας μαζί,
 και μαλώνουν και κυνηγιούνται και άλληλοτσιμπιούν-
 ται, και τόν παρακολουθούμε κ' έμεις αυτόν τόν ά-
 γώνα άπ' τήν αύλή τής φυλακής με περιέργεια και

μ' ενδιαφέρο, και καρτερούμε να δούμε ποιός στο τέ-
 λος θά νικήσει και θά έγκατασταθεί στη φωλιά, — ό
 σπουργίτης ή τὰ χελιδόνια ;

Και ξέρουμε ακόμα τι λένε με τίς ντροίλιες τους τὰ
 χελιδόνια και τι τούς αποκρίνεται με τώ τσιρ-τσιρ του
 ό σπουργίτης.

— Τσίου-τσίου! ή φωλιά είναι δική μας, έμεις τή
 χτίσαμε, από τήν περασμένη άνοιξη μάλιστα, κ' έκα-
 θίσαμε όλο τώ καλοκαίρι μέσα κ' έκάναμε τ' αυγά μας
 κ' έβγάλαμε τὰ πουλάκια μας!... Τσίου-τσίου! Και
 τώρα ξαναγυρίσαμε πάλι από τώ μακρινό μας τώ τα-
 ξίδι, και πιάσαμε και διορθώσαμε ό,τι συ τώ χειμώνα
 χάλασες και μικρύνανε τήν πορτίτσα, πού έσύ τή με-
 γάλωσες, και τώρα νά! και πάλι τήν ξαναχαλνάς και
 θέλεις να μās θγάλεις από τώ σπίτι μας, αλήθιε!

— Τσίρ! τσίρ! τσίρ! Έσείς τήν χτίσατε τή φωλιά,
 μα τώ ξεχνάτε πώς ήρθατε και τή χτίσατε στην πα-
 τρίδα μου, κάτω από τώ δικό μου τόν ουρανό και στον
 άέρα τώ δικό μου!... Σās έφρισα, σα φιλόξενο πουλί
 πού είμαι, να καθίσετε σ' αυτή όλο τώ καλοκαίρι. Μά
 σαν ήρθε ό χειμώνας και γυρίσατε στη θερμή σας
 τήν πατρίδα, έκαμα τή φωλιά δική μου γιατί είχα
 κάθε δικαίωμα. Έγώ, βλέπετε, δέν τώ κουνάω από
 δώ, χειμώνα καλοκαίρι, με ζέστη και με χιονιάδες,
 στην πατρίδα μου μένω και δέν τήν άρνιέμαι ποτές.
 Ένώ έσείς, αλήτες, εχοχόσατε έδώ μόνο για τὰ κα-
 λά της, κ' έμα άγριέψει λίγο ό καιρός, όπου φύγει-
 φύνει, άπάτριδες...

Και τσίου! τσίου! και τσίρ! τσίρ! λογοφέρνουν
 και μαλώνουν τὰ σπουργίτια με τὰ χελιδόνια — λο-
 γοφέρνουν και μαλώνουν για τήν ιδιοκτησία σαν άν-
 θρώποι, γιατί, βλέπετε, ούτε στα πουλιά ακόμα δέν
 ήθε ό σοσιαλισμός, πού θάν τὰ κανονίσει κ' αυτά
 και θάν τὰ κάνει ναγαπιούνται και να μονιάζουνε...

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΟΡΕΩΝ

Έγώ, ό Γ. Καραθανάσης, ό βασιλεύς τών όρέων,
 διατάζω όλους τούς κατοίκους τής 'Αράχωβας ν' ά-
 φοπλισθούν. 'Οποιος συλληφθεί με όπλα, θά τιμωρη-
 θεί παραδειγματικώς. Κι' όποις χέρι ξεκολλήσει αυ-
 τή μου τήν προκήρυξη, θά κοπεί!...

— Και τί έγινε, ρέ Γιώργο ;

— Τί θές νάγινε; Κανένας 'Αραχωίτης δέν έ-
 βγαине πιά από τήν 'Αράχωβα άρματωμένος...

'Ο γιατρός, καθισμένος μπρός στο τραπέζι μας κ'
 έγώ καθισμένος στο κρεβάτι, άκούγαμε τώ λήσταρ-
 χο Καραθανάση, πού όλόρθος, μπροστά στο τραπέζι,
 μās μιλούσε για τήν πληγή τού 'Ιωδιού του και για
 τὰ ληστρικά του κατορθώματα.

Είκοσιδυό χρονών. Παιδί ακόμα. Κοντό και γιο-
 μάτο. Με λίγο μουστακάκι. Φυσιογνωμία συνειδησιμ-
 νη, κοινή. Τίποτε ξεχωριστό. Δόντια γερά, λεία, έ-
 χει. Σηκώνει και τέσσερες καρέκλες με τὰ δόντια
 του. Έχει κ' ένα χαμογέλιο χαρακτηριστικό. Δέν ξέ-
 ρω πώς και γιατί, μα τώ χαμογέλιο του, και μονάχ'
 αυτό, μ' έπεισε πώς τώ παιδί αυτό, πού τρομοκρατού-
 σε δυό χρόνια τέσσερες δλάκερες έπαρχίες, έχει θέ-
 ληση, έχει παλληκαριά, έχει και καλωσύνη ακόμα. Μās
 μιλούσε άπλά, σιγανά, άνεπιτήδευτα, με χαμογέλιο
 πάντα.

— Σου τή διαβάσανε τήν προκήρυξη σου στην

Ἄνακριση, ρε Γιώργο; τὸν ἐρώτησε ὁ γιατρός.

— Μοῦ τὴ διαβάσανε καὶ γελοῦσανε καὶ γελοῦσα κ' ἐγώ. Καὶ με ρώτησε ὁ Ἄνακριτής: «Βασίλειο δικό σου ἔκανες, Καραθανάση;» Καὶ τοῦ ἀποκρίθηκα: «Ναί! Ἐκανα τὸ Βασίλειο τῆς Ἀράχωβας!» Καὶ γελοῦσε ὁ Ἄνακριτής καὶ γελοῦσα κ' ἐγώ!..

— Βασιλεὺς τῶν ὀρέων λοιπόν!..

— Ναί! Βασιλιάς τῆς Γκιώνας καὶ τῆς Λιάκουρας..

— Καὶ τώρα;

— Τώρα, ἔκπτωτος κ' ἐγώ, ὅπως καὶ τόσοι ἄλλοι βασιλιάδες.

ΤΟ ΚΡΗΤΙΚΟΠΟΥΛΟ

Ἡ ἀγνή Κρητικὰ ψυχὴ, ἡ θουνίσια, με στολὴ ἀξιωματικῆς χωροφυλακῆς. Ἀγνή καὶ ἀδολφ καὶ ντροπαλὴ καὶ ἥρωικὰ ψυχὴ.

Με τὰ μαῦρα τὰ μαλλιά του, τὰ χωρισμένα στὴ μέση, με τὰ σμιχτά του φρύδια, τὰ κατὰμαυρα, καὶ με τὸ καστανὸ του μουστάκι, με τὸ λιγερό του τὸ ἀνάστημα, — σοῦ μιλάει ἤσυχα καὶ ἀπαλὰ με τὴν Κρητικὰ του προφορὰ, καὶ θαρρεῖς πὼς σοῦ μιλάει κορίτσι, σὲ νηιτάζει κατὰματα καὶ ἡ ματιά του θαρρεῖς πὼς σοῦ τραγουδεῖ Κρητικὲς μαντινάδες καὶ σοῦ δηγέται τὰ ἥρωικὰ του κατορθώματα, σωρὸ, χαμηλοβλέποντας καὶ κοκκινίζοντας, σὰ νὰ ντρέπεται καὶ νὰ στενοχωριέται γιὰ ὅτι τὸν ἀναγκάζεις νὰ σοῦ δηγῆθῃ.

Κι' ὅμως σ' ἓνα τόσο ἥμερο καὶ ντροπαλὸ καὶ συμπαιθητικὸ ἐξωτερικῶ, κρύφτεται ἓνας χαρακτήρας γροαντινός καὶ μιὰ ψυχὴ ἀτρόμητη, σὰν ἀπάτητες Κρητικὲς μαδάρες καὶ τὰ δυνά.

Ἔρχονται στιγμὲς — καὶ τίς χαίρομαι πολὺ σὺνὰ αὐτὲς τίς στιγμὲς — ποῦ μ' ἓνα λόγο του, μ' ἓνα κίνημά του, μ' ἓνα χαμηλόφωνο τραγουδάκι του, μοῦ ζωντανεῖ καὶ μοῦ φέρνει ὑπὸς στὰ μάτια μου, μέσα στὸ στενόχωρο δωμάτιο τῆς φυλακῆς. Ἐνα κοιμῆται τῆς Κρήτης, τὸ πιὸ ἀγνὸ καὶ τὸ πιὸ ἥρωικὸ, — κ' ἔρχονται πάλι στιγμὲς ἄλλες, ποῦ μισθόμενος με τὰ χέρια του τὸ παίξιμο τῆς Κρητικῆς λύρας καὶ σιγοτραγουδώντας με τὸ σκοπὸ τοῦ Πεντοζάλη, τοὺς στίχους τοῦ «Ἐρωτόκριτου»:

Τάμαδες Ἀρεθούσα μου
τὰ χλιβερά μαντάτα;
Ὁ κύρις σου μ' ἐξόρισε
στῆς ξενιθειᾶς τῆ στράτα...

ἔρχονται στιγμὲς, ποῦ σιγοτραγουδώντας αὐτοὺς τοὺς στίχους, δίνει τέτοιο παραπονιάρικο τόνο στὸν τελευταῖο, — ποῦ τὸν ἀκούς σὰ διαμαρτυρία, σὰ νὰ σπῆ λείει πὼς ἡ στράτα τῆς φυλακῆς, εἶναι στράτα μαύρης ἐξορίας γι' αὐτὸ τὸ τίμιο καὶ ἥρωικὸ Κρητικὸπουλο, ποῦ κάθε πρωτὴ μᾶς ξυπνάει με τὸ τραγοῦδι του καὶ με τὸ καλημέριμά του:

— Ἰντα κάνεις, σύντεκνε;

ΑΕΡΓΟΣ

Τὰ πνευμάτῃ μου χιτὲς κατέβηκα κάτω στὸ γραφεῖο. Ἦθελα νὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν κ. ἀρχιφύλακα μιὰ χάρη, μιὰ μικρὴ χάρη, νὰ μοῦ ἀνεβάσουνε στὸ δωμάτιό μου ἓνα σκαμνί. Ὁ κ. ἀρχιφύλακας ἔπρεπε νὰ ρωτήσει

τὸν κ. Διευθυντή, ἴσως καὶ τὸν κ. Ὑπουργὸ τῆς Δικαιοσύνης, πιθανὸν καὶ τὸν Οὐλλωνα, καὶ γιὰ τοῦτο ἔπρεπε νὰ περιμείνω λίγο στὸ γραφεῖο, ὅσο νὰ γίνουν ὅλες αὐτὲς οἱ διατύπώσεις καὶ ν' ἀκούσω τὸ ὄχι, ποῦ συχνότατα τ' ἀκούει κανεὶς ἐδῶ μέσα.

Ὅσο νὰ γίνουν λοιπὸν ὅλα αὐτὰ, περιμένα μέσα στὸ γραφεῖο καί, γιὰ νὰ σκοτώσω τὴν ὥρα, ἀρχισὰ νὰ διαβάζω ἓνα μεγάλο κίνακο, κρεμασμένο στὸν τοίχο, με τὰ ὀνόματα τῶν καταδικῶν καὶ με τὰ ἐπαγγέλματα ποῦ κάνουν, ὄχι ἔξω στὴν κοινωνία, μὰ ἐδῶ μέσα στὴ φυλακὴ.

Διάβασα λοιπὸν ποιοὶ καὶ πόσοι εἶναι μαραγκοί, ψοφοὶ παπουτσιῆδες, ποιοὶ φαναριτζῆδες, ποιοὶ μαρμπέρονδες κτλ. Τὸ δικό μου τὸνομα πουθενά. Ἄ, νά, ὑπάρχει καὶ ἡ τελευταία στήλη, ἡ κάτω περιφερὴ μὲνη, με... τὸν τίτλο «ΑΕΡΓΟΙ». Καὶ στὴ στήλη αὐτὴ σιγουράρει, φαρδύ-πλατύ, καὶ τ' ὄνομά μου.

Ἔνοιωσα κάποια ντροπὴ — δὲ σὰς τὸ κρύβω. Αὐτὸ τὸ «ἀεργοί» χιτῆσε σὰ βροσιὰ στὴν ψυχὴ μου. Δὲν ξέρω ἔξω, στὴν κοινωνία, ποιά θέση ἔχω, κ' ἂν ἡ δουλειά μου, λίγο ἢ πολὺ, λογαριάζεται. Ἐδῶ ὅμως, στὴ φυλακὴ, εἶμαι ἀεργος, τεμπελχανᾶς, ἄχθος ἀρρώστῃς.

Καὶ μετάνιωσα δεινὰ ποῦ δὲν ἐπῆγα στὸν κ. Διευθυντή, ἀπ' τὴν πρώτη στιγμὴ ποῦ με φέρανε ἐδῶ μέσα, νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ με βάλει καὶ μένα νὰ μάθω καμμιά τέχνη γιὰ νὰ πάγω νάμαι ἀεργος — ἀφοῦ τὸ νὰ ὄνειροπολεῖς καὶ νὰ σκέφτεσαι καὶ νὰ γράφεις ὅλη μέρα, θεωρεῖται, κ' ἴσως ὄχι ἄδικα, ἐδῶ μέσῃ ἀργία.

Ο ΜΗΤΡΟΥΣ

Ὁ κακόνυχος ὁ Μήτρος εἶχε μελάδες καὶ με τὸ «Νουμά». Ἡ ἀξιοσέβαστη Λογοκρισία μᾶς τὸν ἀφαίρεσε ἀπὸ τὸ περασμένο φύλλο γιὰ τὸν χαρακτήρα, φαίνεται, ἐπικινδύνο στὴ δημοσίᾳ τᾶς. Τὴν ἄλλη μέρα ὅμως τὸ πρωτὸ, ἡ ἴδια ἀξιοσέβαστη Λογοκρισία ἀνοθέωρεσεν τὴν ἀπόφασή της καὶ τοῦ χάρισε τὴ ζωὴ. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ μισὰ φύλλα τοῦ προασμένου «Νουμά» τυπωθῆκανε με Μήτρον καὶ τὰ μισὰ χωρὶς αὐτόν, τὸν ξανατυπώνουσι σήμερα γιὰ νὰ μὴ χαθεῖ ἓνα τέτοιο κελεποῦσι.

Χιτὲς μᾶς φέρανε ἓναν καινούριο καθαριστὴ ἑπάνω, τὸ Μήτρον. Καινούριο πάλι φροῦτο κι αὐτός. Τριανταπεντάρης περίπου, Παριανός, με τέσσερα παιδιά καὶ μ' ἓνα μουστάκι, ποῦ ἄλλοτε τὸ στρίβει ἀρειμάνια κι ἄλλοτε τᾶφνει νὰ πέφτει κάτω, σὰ μουστάκι Κινέζου.

— Γιατ' εἶσαι, Μήτρον, δῶ μέσα;

— Γιὰ φόνο!

— Ποῖνε σκότωσες;

— Ξέρω κ' ἐγώ!;

— Τί λες, ρε Μήτρον; Δὲν ξέρεις!..

— Μὰ δὲ σκότωσα. Ἄλλος τὸνέ σκότωσε καὶ πιάσανε μένα.

— Ἄι, πῶς, ρε Μήτρον;

— Νά, με πιάσανε!.. Εἶχαμε λογοφέρει δυὸ μέρες πρὶν τὸ φόνο, γιὰ κομματικὰ με τὸ σκοτωμένο, κι ἀφοῦ δὲ βρήκανε τὸ φονιά, πιάσανε μένα, με πῆγανε στὴ Χιὸ καὶ με δικάσανε δεκαοχτὸ χρόνια...

— Και τὸν ξέρεις τὸ φονιά ;
— Πῶς δὲν τὸν ξέρω; Ἐίχα και γραμματὰ μου
ποῦ μοῦγραφε νὰ μὴ τὸν προδώσω και θὰ μοῦ δώσει
παράδες, θὰ προστατέψει τὴ φαμελιά μου, μὰ τὰ
γραμμὰ αὐτὰ τᾶσκισα ὅταν εἶτανε νὰ μεταφερθῶ
ἐδῶ ἀπ' τὴ φυλακὴ τῆς Αἴγινας...

— Ἐκανες και στήν Αἴγινα;...

— Ναί! Ἐνα-δύο χρόνια κ' ἐκεῖ... Και μιά μέρα
ἔχασα τὶς φυλακές...

— Κοροιδεύεις, ρε Μήτηρον ;

— Μωρὲ τὶς ἔχασα ! Ἐνα μεσημέρι μ' ἔβγαλε
ὁ φύλακας και με πήγε πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὶς φυλα-
κές, και μοῦ ἀγόρασε ἐλιές, πολλές ἐλιές, ἕνα καλάθι
μεγάλο, γιομάτο, γιὰ τοὺς φυλακισμένους. Και μοῦ
φρότωσε τὸ καλάθι στὸν ὄμο και μοῦ εἶπε: «Ἄμε
μοναχός σου!» Και πήρα τὸ δρόμο, μὰ δὲν μποροῦ-
σα νὰ βρῶ τὶς φυλακές. Στενοχωρέθηκα. Τί θὰ γε-
νόμουν; Βοήκα ἕνα χωροφύλακα στὸ δρόμο... «Ποῦ
εἶναι οἱ φυλακές;» τὸν ρωτάω. «Τί τὶς θέλεις;» με
ρωτάει και αὐτός. «Ἔμαι φυλακισμένος και τὶς ἔχα-
σα!». Ἄς εἶναι καλά μοῦ τὶς ἔδειξε... κ' ἔτο' ἡσύ-
χασα...

Φυλακὲς Συγγροῦ, Μήρης τοῦ 1919.

Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΒΔΟΜΟ ΒΙΒΑΙΟ

Η ΝΙΟΤΗ ΜΟΥ ΜΑΡΑΙΝΕΤΑΙ...

Ἡ νιότη μου μαραίνεται και σβύνει
Μ' ἀκούραστη ἔχω πάντα τὴν καρδιά.
Ἄχ! ποῦσαι ὁ οὐρανός, τὰ ρόδα, οἱ κρίνοι,
Τ' ἄνθη τῆς γῆς, ἡ φεγγαροβραδιά,

Ζητώντας σε γλυκεῖά μου ἀγαπημένη
Συχνὰ λέει ἡ καρδοῦλα μου ἡ φτωχή :
Ἄχ! μήπως και δὲν εἶναι γεννημένη,
Κι' ἔτσι θὰ μ' ἀργοσβύνεται ἡ ψυχὴ.

ΕΡΗΜΟΣ Ο ΝΕΟΣ...

Ἐρημος ὁ νέος, ἡ παιδοῦλα μόνη,
Πικρὸς ὁ κόσμος, θάσανα και πόνοι.

Ὁ ἥλιος λάμπει, κελιδεῖ τ' ἀηδόνι,
Τὴν ὥραία παιδοῦλα, ὁ νέος ἀνταμώνει.

Ὁὐράνια ἀγάπη, δυὸ ψυχὲς ἐνώνει,
Ὁ κόσμος γύρωθε, γλυκὸς ἀπλώνει.

ΕΝΑ ΣΟΥ ΓΡΑΜΜΑ...

Ἐνα σου γράμμ' ἄχ ἕνα γραμματάκι,
Κι' ἡ καρδιά μου μιὰν ἀνοιξη ἔανοίγει,
Μέσα μου τῆς χαρᾶς τὸ θεῖο πουλάκι,
Γλυκὰ λαλεῖ, τᾶσπρα φτερά του ἀνοίγει.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ μονάχα, μιὰ στιγμοῦλα,
Ξάφνου σωπώντας, τὰ φτερά διπλώνει.
Δὲν ἔχει πιά τὸ θάρρος, ἀγαποῦλα,
Τόσοι καημοὶ τὸ χτύπησαν και πόνοι.

ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ἄθῆνα, 8 τ' Ἀπριλίη 1919

Φίλε «Νουμά»,

Ὁ «Χιονισμένος Χειμῶνας» τοῦ Σουηδοῦ συγγρα-
φέα Γκείνγκερσταμ, ποῦ ἀρχισες τὴ δημοσίευσή του στ'
φύλλο σου τῆς 30 ΙΙΙ, δημοσιεύτηκε κάπου, ὕστερ
ἀπὸ μιὰ βδομάδα, ὀλάκαιρο, με τὸν τίτλο «Χιονιά». Ἐπειδὴ στὴ δεύτερη αὐτὴ μετάφραση ὑπάρχουνε τό-
σα χοντρά μεταφραστικὰ λάθη και τόσες παρανόησες,
ἔτσι, ποῦ σὰ συγκριθῆ με τὴ δικιά μου ποῦ δημοσι-
εύεις, νὰ γεννιέται ἡ εὐλογία ἀπορία ποιά τέλος πάντων
μετάφραση εἶναι ἡ πιστὴ, κρίνω σκόπιμο νὰ δώσω
στὸ δεύτερο αὐτὸ μεταφραστὴ τὶς ἀκόλουθες πληρο-
φορίες.

Γερμανικὰ ἡ χιονιά λέγεται Schneewetter κι' ὄχι
Schneewinter (κι' ὁ τίτλος λαθασμένα μεταφρα-
σμένος). Ἐπίσης πὼς τὸ χυνόπωρο γερμανικὰ λέ-
γεται Herbst κι' ὄχι Sommer (γιατὶ αὐτὸς ὄπου
βλέπει καλοκαίρι στὸ κείμενο, τὸ μεταφράζει χυνόπω-
ρο), πὼς arm σημαίνει φτωχὸς κι' ὄχι γέρος, πὼς
Brennen σημαίνει ἀνάβω, καίω, ψήνω, κι' ὄχι φέγ-
γω, πὼς Pfahl σημαίνει παλοῦκι κι' ὄχι κάγκελο,
πὼς Pelz σημαίνει γούνα, και πὼς ἂν βρῆκε σὲ κα-
νένα λεξικὸ τὴ λέξη αὐτὴ μεταφρασμένη: δέρμα, ἔ-
προπε νὰ νοηθῆ ἀμέσως: προβιά, πετοῖ τριχωτὸ μ'
ἄλλα λόγια, πὼς, πὼς... λυτάμαι τὸν πολῦτιμο χῶρο
σου.

Μὰ ὁ μεταφραστὴς ὄχι μόνο γερμανικὰ δὲν ξέρει,
μὰ κ' ἑλληνικὰ. Τὴ νόημα βγαίνει ἀπὸ τὶς φράσες :
«Δὲν ἦταν μακριὰ νὰ τελειώσῃ ἡ δουλειά», «μιὰ ἐπί-
πονη ἡσυχία», «ἄδικο ἄλλοιῶς θὰ γίνονταν πρὸς τὴ
γυναίκα του, νὰ τοῦ θύμωνε τόσον καιρὸ ἀπάνω στὴ
γῆ», και, και, και;... Ἄφου ὁ μεταφραστὴς δὲν εἶναι
ἀκόμα σὲ θέση νὰ ξεχωρίσῃ τὸ ἀρσενικὸ γένος ἀπὸ
τὸ θηλυκὸ στὶς ἀντωνυμίες, βάζοντας συχνὰ «της» ἀν-
τὶ «του» και καταστρέφοντας ἔτσι ὀλότελα τὸ νόημα
τοῦ κείμενου. Ἄφου ἔπου συναντᾷ γερμανισμὸ τὸν
ἀφίνει ἀμετάφραστο. Ἄφου ἀπὸ τὴ μετάφρασή του
λείπουν ὀλάκαιρες φράσες... Λυτάμαι τὸ χῶρο σου,
σοῦ ἔσανάλω... Τὸ πρῶτο κομματι τῶχει σχεδὸν ἀντι-
γράφε ἀπὸ τὴ δικιά μου μετάφραση και κεῖ ποῦ δὲ
θέλει νὰ μ' ἀντιγράφει κατὰ λέξη, παραμορφώνει τὸ
κείμενο. Μιὰ ἢ δυὸ ἀκυριολεξίες μπορεῖ νὰ βρῆ καν-
εὶς και στὴ μετάφρασή μου, ποῦ ἔγινε χωρὶς λεξικό.
ἌΟχι ἔμωζ λάθια στοιχειώδικα, ποῦ μαρτυροῦνε μιὰ
τέλεια ἀγνοία τῆς γλώσσας ποῦ καταπίσθησε νὰ με-
ταφράσῃ.

Εἶναι γιὰ νάπορῃ μόνο κανεὶς με τὸ θρόσος μερι-
κὸν ἀνθρώπων. Μὰ θὰ μοῦ πῆς : «Audax Iapeti
genus!» Και θάχῃς δικιο.

Δικός σου

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ»

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

== Γραφεία, Σοφοκλέους 3 ==

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ἐσωτερικοῦ: Ἐτήσια Δρ. 10.— Ἐξάμηνος Δρ. 6.—

Ἐξωτερικοῦ: > Φρ. 15.— > Φρ. 8.—

Ἐκαστον φύλλον λεπτά 25

Ἀγγελία καὶ διαφημίσεις δραχ. 2 ὁ στίχος.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΜΕ τὸν κ. Κωστή Παλαμά δὲ θυμόνουμε ὅσο καὶ ἂν μᾶς κόλλησε στὴ ράχη τὴν ἐτικέττα τῆς «Πατριαρχεικῆς ἀφέλειας». Ἄς εἶναι κ' ἔτσι. Ὁ «Νουμάς» καὶ «οἱ νέοι του»—ἀκόμα κ' οἱ μεσόκοποι του, δὲ θὰ λάβουν νὰ σέβονται τὸν ποιητὴ Παλαμά, ὅπως καὶ τοῦ ἀξίζει, ἀδιαφορώντας γιὰ τοὺς ἀδίκους θυμούς καὶ τὴν ταχτική τοῦ κ. W τοῦ «Ἐμπρός». Ἐμεῖς ἕναν Παλαμά θέλουμε, κ' ἐπιμένουμε, νὰ ξέρουμε: Ἐκείνον ποὺ στάθηκε ἕως χτές ἀκόμα κολόνα καὶ ταμπούρι τῆς Δημοτικῆς γλώσσας καὶ ποὺ σὲ κρίσιμες στιγμὲς γιὰ τὸν ἀγώνα μας βγήκε καὶ βροντοφώναξε παληκαρήσια πὼς «ὁ δημοτικισμὸς εἶνε ἡ ἀρετή του» καὶ πῶς καμαρώνει νὰ εἶναι περισσότερο Ψυχαριστῆς παρὰ ποιητῆς. Ὅταν ὁ ποιητῆς Παλαμάς δηλώνει αὐτά, ὁ κ. W τοῦ «Ἐμπρός» ἄς λέει ὅτι θέλει καὶ σ' ὅποια γλώσσα θέλει—ἀκόμα καὶ σὲ Κινέζικη.

ΟΥΤΕ ὁ διευθυντῆς τοῦ «Νουμά» οὔτε κανένας συνεργάτης του (Γκόλφης, Πορορίτης, Καρθαῖος κλπ.) ζήτησαν νὰ γράψουν βιβλίον διδακτικὸ κ' εἶναι ζήτημα ἂν τέτια δουλειὰ θὰν τὴ δεχόντουσαν κ' ἂν ἀκόμα οἱ ἄνθρωποι τοῦ Ὑπουργείου τοὺς παρακαλοῦσαν. Ἄν ὁ «Νουμάς» λοιπὸν ἔψεξε τὴν πολιτική τῆς Ἐκπαιδευτικῆς τριανδρίας τοῦ Ὑπουργείου δὲν τόκαμε ἀπὸ λόγους χρηματικούς, καθὼς διὰδίδουν οἱ κύριοι αὐτοί, μὰ γιὰτὶ νόμισε πὼς ἔτσι ἐξυπηρετοῦσε τὸν ἀγώνα ποὺ τόσο τὸν κακομεταχειρίζονται γιὰ νὰ κάνουν τίς δουλίτσες τους. Ὅταν ἀρχίσουν νὰ μπαίνουν στὸν ἴσιο δρόμο, ἄς εἶναι ὑπερβέβαιοι πὼς ὁ «Νουμάς» πρῶτος θὰν τοὺς χειροκροτήσῃ καὶ θὰ ὁμολογήσῃ πὼς γελάστηκε.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ἕνα φυλλάδιον, καλλιτεχνικὰ τυπωμένο, μὲ πολὺ σωστὲς καὶ πρωτότυπες ιδέες, τοῦ «Τσόμπη: Ἡ ἀ ν θ ρ ω π ὀ τ η ς», γραμμένο διὰ δυστυχῶς στὴν καθαρεύουσα. Καὶ λέμε δυστυχῶς, γιὰτὶ ἡ μελέτη αὐτὴ ἔχει τόσο σωστὲς ιδέες κ' εἶναι μὲ τέτια μεθοδικότητα συνταγμένη, ὥστε θάπρεπε νὰν τὴ διαβάσουν ὅλ' οἱ διανοούμενοι Ρωμιοί. Συγγραφέας τῆς πολιτικοκοινωνικῆς αὐτῆς μελέτης εἶναι ὁμογενῆς

μεγαλέμπορος τῆς Πόλης καὶ τὴν ἔγραψε ὄχι, καθὼς γίνεται σὲ τέτιες περιστάσεις, ἀπὸ ξιπασιά, γιὰ νὰ δείξει σοφία, μὰ γιὰ νὰ προσφέρει κ' αὐτός, σὲ τέτιες κρίσιμες ἐθνικῆς περιστάσεις, σὺν πατριώτης ἀληθινός, μιὰ ὑπηρεσία στὴν πατρίδα του. Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Τσόμπη δίνεται χάρισμα σ' ὅποιον τὸ ζητήσῃ στὰ βιβλιοπωλεῖα Ἐλευθερουδάκη, Βασιλείου καὶ Σιδέρη.

ΜΙΑ καὶ τὸ Βασιλικὸ περιβόλι ἔγινε πιά χτήμα τοῦ λαοῦ, ἔπρεπε ὅλα λαϊκὰ νὰ εἶναι ἐκεῖ μέσα, ὅπως κ' εἶναι, ἀκόμα κ' οἱ διάφορες ἐπιγραφές ποὺ συσταίνουν ἢ ἀπαγορεύουνε τοὺς ἐπισκέπτες τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. Ἐχωριστὴ ἐντύπωση μᾶς ἔκαμε μιὰ πινακίδα μὲ αὐτὰ τὰ λόγια: «Τὴ φύλαξή μου ἀφίνω στὴν εἰσέλευσιν τῶν ἐπισκεπτῶν μου». Ποιὸς θὰ διαβάσῃ τὰ λόγια αὐτὰ τὰ ζωντανὰ καὶ δὲ θὰν τὰ σεβαστεῖ; Τὸ «Μὴ θίγῃ τὰ δένδρα» τοῦ παλαιοῦ καιροῦ, ποὺ φυγουράριζε σ' ὄλους τοὺς δημόσιους κήπους, (καὶ δυστυχῶς καὶ σὲ μιὰ-δύο μεριὲς τοῦ Βασιλικοῦ), σ' ἔσπρωγγε νὰ ξεριζώσῃς ὁλόκληρο δέντρο καὶ νὰ δειρῆς μ' αὐτὸ ἐκεῖνον ποὺ τῆγραψε. Τὸ μὴ θίγῃ καὶ τ' ἀπαγορεύεται τὸ κόπτεν καὶ τ' ἄλλα ἀπαρέμφατα ἐξορῆστηκαν τελειωτικὰ ἀπὸ τὸ Βασιλικὸ περιβόλι καὶ γιὰ τοῦτο τοῦ ταριάζει ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ λαϊκοῦ περιβολιοῦ.

ΑΝ πετύχει τὸ νέο Ἐθνικὸ Δάνειον, ὅπως καὶ θὰ πετύχει σίγουρα, τὴ μισὴ του ἐπιτυχία θὰν τὴ χωροτάει στὴν ἐπιτυχημένη, τὴν καλλιτεχνικὴν ρεκλάμα ποὺ τοῦγινε—ἕνα ρεκλαμάρημα ἀληθινὰ Ἀμερικανικὸ ποὺ ἀπόδειξε πόσο χρήσιμο εἶναι τὸ «Γραφεῖον δημοσιότητας» τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ μὲ πόση ἀριστοτεχνικὴ μαεστρία διεύθυνε ὁ Γεν. Γραμματέας κ. Μιχ. Ρινόπουλος. Οἱ καλλιτεχνικοὶ πίνακες ποὺ κυριολεκτικῶς στολίζουν τοὺς κεντρικοὺς Ἀθηναίους δρόμους θὰ θέλαμε, ὅταν τελειώσῃ πιά ἡ ὑπόθεσις τοῦ Δανείου, νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ καιῶν ἄλλη διαφήμιση, ἔστω καὶ ἰδιωτικὴ, γιὰ νὰ μὴ χάσουνε οἱ δρόμοι μας ἕνα τέτιον καλλιτεχνικὸν στολίδι.

Ο ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ ΚΑΙ Ο ΜΑΘΗΤΗΣ ΤΟΥ

(Κατὰ τὸν Σίλλερ).

Στὸν Ἀρχιμήδη, μιὰ φορὰ, πῆγε ἕνα παληκάρι
μὲ πόθο μὲ στὰ στήθη του γιὰ μάθησι, καὶ τοῦτε :

Μάθε καὶ μένα, Δάσκαλε, τὴν τέχνην Σου τὴ θεία,
ποὺ τόσο ζουμεροῦς καρπούς ἔδωσε στὴν Πατρίδα,
κ' ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ τίς μηχανὰς τὰ τείχη μας φυλάγει.—

Καὶ τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Σοφός, κ' ὁ Δάσκαλος τοῦ λέει :

Τὴν Τέχνην θεῖαν ἐκάλεσες, κ' ἀλήθεια ποῦνε θεία,
μὰ ἦτανε τέτοια καὶ προτοῦ δουλέψῃ τὴν Πατρίδα.
Κ' ἂν ἀπ' αὐτὴν καρπούς ζητᾷς, καρπούς μονάχα θέλεις,
δὲν εἶναι ἀνάγκη τῆς θεϊκιάς, κ' ἡ ἀνθρώπινη σὲ φτάνει.—
Κείνος ποὺ ἐπιθυμᾷ Θεά, νὰ μὴ ζητᾷ γυναικα !

Κ. ΚΑΡΘΑΪΟΣ

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

„ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΙΡΑ“

(Ο ΝΕΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ Κ. ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ)

Α

Όταν ξεπερμεύονται οι λαοί
και ξεθρμελιώνονται οι πατρίδες
μέσα στον πόλεμον τή βή
κ' έξω και παράμερα δέν είδες ;

Με τούς στίχους αυτούς, έκλεινε ο ποιητής Παλαμάς τούς «Βωμοίς», τό προτελευταίο του βιβλίο, πού φάνηκε σιά 1915. Καί οά νά ήθελε νά τούς ἀληθέψη τό νόημα, σύνθεσε τά «Παράκαιρα» μέσα στον πόλεμον τή βοή, γιά νά κοιτάξη μέ τό γαλήνιο και βαθύ του ποιητικό μάτι, ἄλλη μιὰ φορά, οάν έξω και παράμερα, τούς μακαρισμένους κόσμους τής ψυχής. «Όμως τόσο δεμένος, είναι πάντα ο ποιητής μέ τό τριγύρο του γεγονότα, πού και οάν ξεμοναχιάζεται ἀκόμα, νοιώθει, ματιεύει τήν επίδραση και θέλεια ζουγραφίζει τά τωρινά, ίσως και κεί πού δέν τό ύποψιάζεται. "Είσι με τά «Παράκαιρα» μιλεί τή λυρική τής γλώσσα ή εποχή μας.

Ό Παλαμάς, παιδί του 19ου αιώνα, πού πατώντας στον 20ο, του συνεχίζει τήν παράδοση, μά και τήν πλατύνει, τή λαμπρύνει και τή φέρνει σέ δρόμους συγκαιρινούς και πολιτισμένους—φάνηκε σέ στιγμή πού τό "Εθνος συγκινημένο από τό θάμα τής ανεξαρτησίας του, πάσχιζε νά νοιώση τή λευτεριά του και νά τή μεταχειριστή γιά μιάν αξιότερη προκοπή. Ό Εθνικισμός, θρησκεία παλιά, ξαναγεμμένη από τήν ιδεολογία τής αστικής κεφαλαιοκρατικής τάξης μέσα στους λαούς, γιά νά τής δυναμώσει τήν επικράτηση, συνεπήρε ολάκερη τήν εποχή μας, κ' έσπρωξε τά μεγάλα πνεύματα τής εποχής αυτής σό νά τής άριερώσουνε τά φρονικά τους χαρίσματα. "Είσι γεννήθηκε ή άγνή πατριδολατρική μούσα, ρίζωσε μέσα στήν ψυχή κάθε φυλής, έγινε αντικείμενο προσοχής από τό Κράτος και στάθηκε όργανό του βοηθητικό γιά τή δημιουργία εθνικιστικής συνείδησης στις αξύπνητες ίσα με τότε μάζες.

Γιά τούτο, άν ρίξουμε τό μάτι σά ένατό ποσό χρόνια τής ανεξαρτησίας μας, θά δοΰμε φρονική τή σειρά πού πρέπει νά πάρουν οι άξιοι ιεροφάντες τής διαγονικής Ελλάδας. Σολωμός, Βαλαωρίτης, Ψυχάρης, Παλαμάς. Σταθμοί καθένας τους γιά τά νέα μας γράμματα, και όμως δλοι μαζί δεμένοι συναμειάζονται με τό νήμα τής πατριδολατρίας. Κι άν σέ διάφορα χρόνια φανερωθήκανε, μά μιὰ και ίδια πλατειά εποχή τούς γέννησε, τούς άνάδειξε και άξίζει νά τούς δοξάζη.

Τό φλογερό ιδανικό τής πατρίδας, όσο δυνατό και άν είναι στον Παλαμά, δέ στάθηκε μπουρετό νά του κυριαρχή σκολαστικά τή Μούσα. Στις καλύτερες λυρικές του σιγμές ο ποιητής τής «Ασάλευτης Ζωής» μάς δείχνει τόν αιώνιο άνθρωπο πάνου από καιρούς και τόπους, μπροστά σό πρόβλημα του έαντου του. "Η μάυση τάραχη πού τρώει τή σκέψη, συνταιριάζεται με τάηδόνι του Μάη, μέσα σά γλωσσά φύλλα τής καρδιάς. "Η άρμονία βασιλεύει. "Είσι

τά παράκαιρα χωρίζονται σέ δυό μέρη: τά «Μονότροπα» και τίς «Κακίες φωτιές».

Μουσική βαθύδηχη συνεδένει όλα τά τραγούδια του βιβλίου. Ακόμα και καθένα ξεχωριστά δίνει τήν επίτωση κάποιας μουσικής συμφωνίας, πού φαίνεται καθαρότερα με τά μωτίθα πού ξελλίγονται και ξανάρχονται ολωμένα με δλη τήν πολύτροπη και πλούσια τέχνη του ποιητή, σά μακρότερο από τά τραγούδια αυτά. Τά «Δαχτυλίδια», τά «Γιασεμιά», τά «Κοράκια», οι «Τάφοι», τό ξεχωριστό «Κελλί» από τό πρώτο μέρος, και από τό δεύτερο «Σί' όργανο πού παίζ' ή κόρη, «Εδουδίκη», «Ποιητική» και τό πρωτότυπο συνθεμένο «Η παιδούλα στον τάφο του Μπότσαρη» φανερώνουνε τή μουσική σκέψη του ποιητή σ' δλη τής τήν άρχιτεχνονική διαχυτικότητα, πάνου σ' όλους τούς τόπους, τούς ρυθμούς και τούς χρόνους. "Αν σήμερα έχουμε μετριμένους ποιητές από τούς δόκιμους (Γρουπάρης, Μαλακάσης, Πορφύρας, Χατζόπουλος) πού κρούνε σοφά και άσφειάδια σά μιὰ χορδή τής λύρας, ο Παλαμάς μπορεί σύχρονα και κρούει όλες τίς χορδές και τό έργο του μάς δίνει τό άκουσμα μιās ορχήστρας. Για τούτο άπατιούμε σιγνά και κείνο τό ιδιαίτερο, πού από πρώτο κοίταγμα, φαίνεται οάν παραφωνία, οάν αντίφραση, μά πού τεχνικά οάν επίτηδες νά είνε θαμένο γιά νά δείξη από πολλές μεριές τόν ποιητικό τόνο σό αίστημα, σό πάθος, σ' όνειρο, στήν ιδέα, έτσι πού τό συνταίριασμά του νά φέρη τή συμφωνική άρμονία.

Κι όσοι δέν έχουνε τήν ιπύρωση νά ξεχωρίζουνε μέσα σό πολύχο τούτο έργο, τίς καθέκαστες όμορφίες μιὰ μιὰ, γιά νά πιάσουνε τό σύνολο με τήν καρδιά και τό νού τους, λογαριάζουνε τόν Παλαμά γιά ποιητή σκοτεινό. Απαράλλαγμα καθώς γίνεται με δσους είναι σνεειθισμένοι από τήν άπλή μελωδία, οά θρεθή τό άγύμναστο αυτί τους μπροστά σό μεγάλο πρεπο φύσημα μιās μπειόβειας σύνθεσης. Μά ή σκοτεινάδα του Παλαμά έχει μέσα τής κρυμμένο τό φώς, τό φώς πού δίνεται οέ όποιον θά πασκιση νά τό θεή. Κ' είναι τούτο τόσο πλουσιότερο, όσο περισσότερο άρματωμένος είναι κείνος πού τό ζητά, από νόηση, άγρότητα κ' αισθαντικότητα. Γιατί δ,τι φαίνεται οά σκοτεινή γραμμή δέν είναι παρσά τό διάστημα πού στέκεται μεταξύ του τεχνίτη πού ποιητικά στοχάζεται και του άναγνώστη πού του παρακολουθεί τόν τέτοιο στοχασμό. "Όσο μικρότερο τό διάστημα τόσο καθαρότερο τό αντίκρουσμα. Καί όμως τό βάθος τής ποιητικής ιδέας του Παλαμά, οά βάθος πού είναι, δέν έχει τάχα τή φρονική του σκοτεινάδα; «Έχε», γράφει ο Ψυχάρης «ή σκοτεινάδα του Παλαμά, κάτι παραχτικό, κάτι τραγικό. Είναι οά νά στέκεται κάποιες ο ποιητής στή μέση τής νύχτας τής άνάστερης, οά ν' ανοίγη με δύναμη τό μάτι τής ψυχής του, οά νά τρέμη τό είναι του όλο, γιά νά ιδή τάνειδωτα, γιά νά τή τάνείπωτα, γιά νά ξεδιαλύση τά ξεδιάλυτα, και οά νά του ξεφεύγη ξαφνικά στήν άμάχη μιὰ κρανή του πόνου ή ένός άδόσταχτου καημού.»

**

Τά «Μονότροπα» γραμμένα όλα τόν ίδιο καιρό (1917) σέ στίχο πλασμένο με τό ζευγάριωμα δυό άλλων χωριστών—των έφτά και των δεξ συλλαβών—με ρίμα πού πέφτει σιγνά στή λήγουσα, θά-

λεγε κανείς πώς θὰ τὰ χρωμάτιζε ἢ μονοτονία τοῦ ρυθμοῦ τους. Κι ὅμως ἡ ποικιλία τῆς εἰκόνας, ἡ ἀγνόητα τῆς τρυφερότητας, ἡ ἀπλόητα τῆς χάριτος, ἡ δύναμη τῆς ἐκφράσεως, ὁ πλοῦθος τῆς δημοτικῆς γλώσσας δίνουνε σὰ ποιήματ' αὐτὰ μιὰν ἀμίμητη συνολικὴν κίνηση, ἔναν κόσμου πού μέσα του φανερώ- νονται πολλὲς μεριές τῆς ἀτομικῆς ζωῆς τοῦ ποι- ητῆ. Μὰ οἱ μεριές αὐτὲς ὅσο κι ἂν ξηγοῦνε καὶ φω- τίζουνε τὴν προσωπικότητα τέτοιου τεχνίτη, ὑψώ- νονται σὲ ἀντικειμενικοὺς ὁρίζοντες μὲ τὴν ἰκανό- τητα πού ἔχει αὐτὸς νὰ δλέψη καὶ νὰ αἰσιάνεται («ε- νας») σὺν ἄλλοις.

Τὸ ταξίδι τοῦ ποιητῆ, σὰ μικρὰ του χρόνια, σ' ἔν' ἀπὸ τὰ Ἐφιάθρια πρὸς τὸ ἱστορίζει σὰ «Γιασε- μιά» εἶνε τὸ μυροδόλο ταξίδι τῆς ἀνθρώπινης μνή- μης σὰ περασμῆνα τοῦ καιροῦ, σ' ἄνω ἡθοῖ τῆς πρωταρχικῆς συγκίνησεως.

Ἀπὸ τότε μοῦ μένει ταραμὸς, λιγωμὸς
τῆλο ἀνάσασμα τοῦ ἄσπρου γιασεμοῦ σὺν καμῆς.

Ἀπὸ τότε ἂν κρατήσω γιασεμιά, λαχταρῶ.
Τὰ μυρῶ, γυρίζω σὸ φευγάτο καιρὸ
καὶ σὴν ἐξγναστη χάση τῶν ὄνειρων προωπῶν
σκεπτικὸ πλλημάρι δεκαπέντε χρόνων.

Καὶ τὸ ταξίδι τῆς μνήμης πρὸς τὰ πίσω δὲ στα- ματᾷ. Ξετυλίγεται σ' ἀκόλουθα τραγούδια. Μπροστὰ σὴν ἔκσταση τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸν ἀεὶ τῶν ἄσπρων γιασεμῶν, φανίζεται ἡ μαυρίλα τοῦ κοπα- διοῦ πού πετᾷ. «Τὰ Κοράκια». Οἱ ἐργίες τοῦ νοῦ, οἱ σιγίγλες τῆς ζωῆς, τὰ πονηρὰ καὶ τὰ πένθημα, οἱ ἐρημιές καὶ τὰ χέροσα, γεμίζουν ἀπὸ τὴ φοβέρα τοῦ λιμασμένου ποπιλοῦ. Καὶ μ' αὐτὴ τὴν ἀπλήν εἰκόνα: μέσα σ' ἄγρὸ δειλινὸ ἔνα κατάμαυρο πέταμα σὰ οὐράνια, —δημιουργεῖ ὁ ποιητῆς κομάτι ἀδρῆς συγ- κινησεως, μὲ νόημα καθολικώτερο, ξεπνῶντας καὶ ζωντανεύοντας γύρω καὶ μέσα μας πλῆθος μισοσθη- σμένα μας αἰσιτήματα. Μὲ τὸν τρόπο τοῦτο μᾶς δι- νεται νὰ τοῦσσουμε ποιά εἶναι αὐτὴ ἡ ποιητι- κὴ δύναμη, πού τόσο συνεπινομένο φαινόμενο, μπο- ρεῖ καὶ τὸ ἀνεβάξει μὲ τὴ θαθειά τῆς αἰσταντικότητας σὲ ἀψηλὸ σύμβολο τῆς ταπεινῆς μας ζωῆς.

Τὰ κοράκια. Ποῦ πάνε; Πιὸς χαμὸς ἢ ποιά βρόμα
ἢ ποιοῦ αἰτοῦ νὰ τοὺς μύρισε γιῶμα;

... Ἀπὸ ἀπῆλιο σὲ σῆλιο καὶ ἀπὸ εἰρήνη σὲ εἰρήνη
τὰ τραβᾷ ποιοῦ γιατίη ἢ ποιά μάχη;

.. Πῶς τὸ σκοῦσμα τους πέφτει, καὶ μαχαίρη καὶ σφύρα
ποιοῦ ἀθροιστοῦ θὰ συντρέψη τὴ λύρα;

.. Αἱματόχαρες φάρμα, μυστικοὶ καλογέροι
πῶς θολῶνοι: νὰ τὸ διάφανο ἀγέρι;

.. Τὰ κοράκια σὰ σπλάγγα, τὰ κοράκια σὸ νοῦ
τὰ πλατὰ σκίζον κάποιου οὐρανοῦ.

Μὰ γαλήνῃ καὶ στοχαστικῇ, ὁ ποιητῆς, ἀπὸ τὰ οὐ- ράνια γυρίζει τὸ μάτι του σὸ μυροδοιτικὸ χῶμα. Τέσσερες «Τάφου», τέσσερες ἀγάπες χαμένες σιγῆς γῆς τὰ θαθιά τοῦ τραβῶντε τὸ μυροδοῖ. Πικρὸ καὶ ἀ- πελλιμένο μυροδοῖ; "Οχι. "Υμνος συγκινημένος, χαϊδευτικός, σὺν πασπάεμα μὲ τῆς ψυχῆς τὰ φτερά, σὺν ἀγαθὸ φίλημα λατρεμένης μνήμης, σὺν στεναγ- μὸς σὲ ὄρα κακαριότητας, σὺν τρυφερῶ νανοῦρισμα τοῦ ἀναιώνιου ἔπνου. Μὲ πόσην εὐλάβεια κ' ἱερῶ- τητα ἀνοίγεται ἡ ἀγκυλιὰ τοῦ στίχου γιὰ νὰ κλεισθῇ

τὴς τέσσερες σθημένες ζωές! "Ο ἀδερφός, ὁ γλυκὸς φίλος, ἡ ἀξέχαστη πρώτη ἀγάπη, τὰ θῶο μικρὸ παιδί. Μνήματα πού χαρίζουνε τὴν παρηγοριά, πού συντρο- φεύουνε τὴ σκέψη. "Εἶται ἡ ὑποκειμενικὴ κατάνυξη, ἀπλώνεται ὅλο καὶ περισσότερο, ὅσο πού φτάνει σὲ ξέσπασμα φιλοσοφικῆς ἀντικειμενικότητας, γιὰ νὰ συμμαζεῖται πάλι σὸ στενὸ θέμα τῆς, ξαναφερόντας σὸ τέλος τὴ θύμηση τῆς ἀρχῆς.

Στὸ κοιμητήρι μέσα, καρδιά μου, πῶς χτυπᾷ!

Τέσσερες εἶναι τάφοι, οἱ τάφοι πού ἀγαπᾷς.

Κι ὁ ποιητῆς σκύβει τώρα πῶς πολλὸ σὺν ἑαυτὸ του. Κλεισμένος σὸ σπουδαστήρι, μέσα σὸ «Κελλί» του, ἀσκητῆς τοῦ λογιμοῦ καὶ ἱερέας τῆς φαντασίας, ἐκεῖ πού δάκκερα τριάντα χρόνια ἔμπασε ὅλη τὴν πλάση, πέλαγο, γῆς, οὐρανὸ, —φέρνει τὸ μάτι τρι- γύρο του, καὶ περιγράφοντάς το μὲ τὴ δύναμη τῆς ποιητικῆς του πνοῆς, μᾶς δίνει τὸ χαρακτηρισμὸ τῆς προσωπικότητός του τῆς ἴδιας. Γιατὶ δέβαια, καὶ αὐτὸ ἀκόμα τὸ βόλεμα σὰ μικροπεράματα τῆς καθημερινῆς συνήθειας, ὁ τρόπος τῆς τοποθέτησεως καὶ τῆς μετα- χειρίσεως, ἔχουνε τὸ θαυτὸ νόημα τους. Ἀπὸ τὰ πλαγια- στὰ βιβλία τοῦ τραπεζιοῦ, τάνθογιάλια μὲ τῆς μυγδα- λιᾶς τὸ κλαδί, τὴ μαύρη, σιηνή, ξεχειλιμένη βιβλιο- θῆκη, τὰ κάδρα τοῦ τοίχου, τᾶλλα φτωχικὰ σιολίδια, ἀπ' ὅλα, μᾶς φτάνει κατάβαθα ἡ γνώριμη φωνὴ μᾶς ἀδρῆς Μούσας, πού τοὺς ἔδωσε ψυχὴ, ζωὴ, κί- νηση, δόξα. Μὲ τοὺς σφιχτούς, πλούσιους, γεμάτους, καὶ διαμαντένιους σίχους ἐδῶ, ὄραματιζόμεστε τῆς καρδιάς τοὺς χτύπους, τῆς σκέψεως τὸ δόσιμο, τῆς φαντασίας τὸ ταίριασμα μὲ τὴ σοφία, τὸ αἰσιτήμα τὸ ἀκέραιο, πού πνέει παντοῦ. Κι ἀκόμα ξεχωρίζουμε τὸ παρᾶπονο κάποιος ἀβεβαιότητας, χαρακτηριστικὸ ση- μάδι τοῦ ποιητῆ.

Πὶ δὲν εἶμαι, τί εἶμαι, μήτε ἔξω νὰ πῶ.

Εἴμ' ἐγὼ καὶ δὲν εἶμαι, κλέπτει ἔστις πού ἀγαπᾷ.

Καὶ κάποιον ἄλλο, σὺν ἀποκαλυπτικῇ μπόρα, μᾶς χτυπᾷ ἡ ὁμολογία τοῦ συγκαιρινοῦ μακρομοῦ τῆς τέ- χνης μας ἀπὸ τῆς πλάσεως τὸ χρυσοῦ φῶς.

Τῆς Ἀρμονίας χορεύεστε γιὰ μᾶς πᾶσι πᾶ ἡ γιορτὴ
καὶ ἀντὶ φλογέρα ἢ λύρα, —κοντῆλι καὶ χαρτί.

Στὰ ὀλάνοιχα τῆς φύσεως ἡ δλόφωτη ἀγκυλιὰ
δὲ σφιγγεῖ τοὺς βλαστούς μας: γεννοῦμε σὰ κελλιά.

Τῆς καρδιάς πίνουμε, ὄχι τοῦ Βάκχου τὸ κρασί:
τὸν Πήγασο ποτίζεις, μαῦρο μελάνι, ἔσθ.

Πᾶ ὁ ψάλτης δὲ φρονιάζει καὶ πᾶ δὲν τραγουδεῖ
σὴς ὀργικῆς κινᾶρας γεμῆνος τὴ χορδή.

Σὴν ἀπεραντοσύνη καρφῶνει τὴ ματιὰ
ψυχὴ μὲ τὰ δεφτέρια, καὶ τοὺς μὲ τὰ χαρτιά.

Τὰ «Μονότροπα» σιολίζονται καὶ μ' ἄλλα πῶς σὺντομ' ἀπὸ τὰ παρακίανου δημιουργήματα. Ἐπιγραμ- ματικὰ τὰ περισσότερα, μὲ ζευγάρομα λυρικῆς χά- ρης καὶ σοφίας πού σημαδεύουνε πάντα τὰ πλάσματα τοῦ ποιητῆ, καὶ πού φτάνουνε πολλὲς φορὲς σὲ ἀρι- στουργηματικὴ τελειότητα, καθὼς σὰ ποιήματα «Ἀπὸ φτωχοῦ» καὶ «Τὰ δαχτυλίδια», ὅπου

Συνοτὸς κόσμοι χορεύουν, τέλος, ὄχι, οὐτ' ἀρχή.
καὶ τὰπέρατον οἱ κύκλοι καὶ τὰνθρώπου οἱ καῖμοι.

(Στ' ἄλλο φύλλο τελειώνει)

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΓΟΥΣΤΑΒΟΤ ΓΚΕ' ΓΕΡΣΤΑΜ

ΧΙΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ

3.—

Ὁ Ζέντερμπεργκ ἦταν τόσο κουρασμένος πὸν βούλιαξε μὲς στὸ χιόνι κί' ἄρχισε ἀδέλγητὰ νὰ μουρμούριζῃ μιά προσευχή. Ἡ ἔσφραγιστὴ φωνή ἄλλοις τοῦ θύμιζε πὸς ἐκεῖ κοντὰ θρισκόντουσαν σπίτια κί' ἄνθρωποι καὶ τὴν ξύπνησε ἀπὸ τὸ νάρκωμα κείνο, πὸν ἤξερε τόσο καλὰ τοὺς κινήτους τοῦ ὅσο πολὺ τοὺς φοβότανε. Συγκνητρώνοντας ὅλες του τὶς δυνάμεις, δούλεψε βουτηγμένος ὡς κάτω ἀπ' τὶς μασκάλες στὰ χιόνια, τόσο ὅσο τουλάχιστο γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ βλέπῃ ἕνα ἄνθρωπον.

Κεῖνῃ τῇ στιγμή, ἀκριβῶς δεξιά, ἀνακάλυψε ἕνα μακρὸν πέρασμα, πὸν τὸ χιόνι ἦταν χαμηλότερο. Ὁ λυσοσασμένος ἀγέρας εἶχε μαζέψῃ ὅλο τὸ χιόνι πὸν μπορούσε νὰ παρασύρῃ, πυργώνοντας το σὲ λόφους, τὸν ἕνα πᾶνω στὸν ἄλλο, εἶσι πὸν τὰ ψηλῶματα ἦτανε πὸν ἐκκολοδιόδατα, σὲ πολλὰ μέρη μάλιστα χωρὶς καθόλου χιόνι. Τὸ πέρασμα πὸν θρισκότανε ἰώρα πῆγαινε ἴσομε τὸ χωριό, γιατί κί' ἀπ' τὸ χωριὸ καὶ δῶθε εἶχανε ἀνοίξει ἕνα δρόμο.

Ἦτο ἀπὸ μισὴ ὥρα ὁ Ζέντερμπεργκ θρισκότανε στὴν εἴσοδον τοῦ σπιτιοῦ πὸν κατοικοῦσε ὁ πλούσιος Λάος καὶ τίναζε τὰ χιόνια ἀπὸ τὰ πόδια του. Σὰν μπῆκε εἶδε στὸ δωμάτιο πολὺν κόσμο. Οἱ ἄνθρωποι εἶχαν θαλθῆ νὰ ζεσταθοῦνε μὲ μαῖτρο καφέ ἀνακατεμένο μὲ ρακί, μὲ τὸ κουκούκι πὸν λένε. Ἀκόμα κί' ὁ Λάος καθότανε στὸ βάθος μπρὸς στὸ τραπέζι, μὲ κόκκινο πρόσωπο καὶ ὑγρὰ μάτια, ἐνῶ οἱ ἄλλοι γελοῦσανε γιὰ κάποιο ἀστεῖο πὸν θάχε γίρει τῇ στιγμή πὸν ἔμπαινε ὁ Ζέντερμπεργκ.

Μόλις ἤρθε ὁ νέος ξένος βασίλευσε μὲ μιᾶς σιωπῇ μὲς στὸ δωμάτιο κί' ὁ Ζέντερμπεργκ φαινότανε δειλιασμένος καὶ σ' ἀμηχανία, ἐπειδὴ τοὺς εἶχε χαλάσει τὴν εὐθυμία. Ἐπειδὴ ἦταν ἐνώτια στὴ θρησκεία του νὰ πῆνῃ δυνατὰ πιετὰ, δέχτηκε ἕτοιμα ἀπὸ πρόσκληση τοῦ ἰδιοχτήτη μόνον ἕνα φλιτζάνι καφέ, πὸν ἀδειασε μὲ μικρὸς γουλιές, ἀφοῦ πρὶν τὸν ἔβαζε στὸ πιετὰκι καὶ φέταγε ἀκατάπαντα τὸ ζεστὸ πιετὸ. Ὅταν τὸν εἶχε πιεῖ, εὐχαρίστησε σοβαρὰ, σκουπίθησε μὲ τὴν ἀνάποδον τοῦ χερσιοῦ του τὸ στόμα του κί' ἀκούμηθησε τὸ φλιτζάνι στὸ τραπέζι.

«Πὸς τὰ κατὰφρες, ἀγαπητὲ Ζέντερμπεργκ, νᾶρθῃς μὲ τέτοιον καιρὸ;» ρώτησε τέλος ὁ ἰδιοχτήτης, μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ πῆ καί.

Ὁ Ζέντερμπεργκ κοίταξε ἕνα γύρο του, ἔβηξε κί' εἶπε σιγά: «Ἡ γρηὴ εἶνε ἄσφοστη. Πιστεύω πρὶν ἀπὸ τὸ θοᾶν νᾶχη πεδαίνει κί' ἄλλας.»

Μετὰ τὴν εἰρησὴν τοῦ βασιλέως ἀμέσως πὸν ἔφυγε, πὸν κοίτησε ἴσομε τῇ στιγμή πὸν ἤρθε ἡ νοικύκτισσα γιὰ νὰ ρωτήσῃ τί τρέχει τέλος πάντων ἐκεῖ ἔξω.

«Ἡ γρηὴ Ζέντερμπεργκ πεδαίνει», ἀπάντησε γλήγορα ὁ Λάος.

«Ἦθελα νὰ ρωτήσω ἂν θὰ μπορούσε νᾶρθῃ κανεὶς μαζί μου στὸ σπίτι, γιὰ νὰ μὴν εἶμαι ἴσο μόνος», εἶπε διαταχτικὰ ὁ Ζέντερμπεργκ.

Οἱ ἄνθρωποι κοιταζότανε ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλο. Κα-

νεὶς ἀπ' αὐτοὺς δὲν φαινότανε νᾶχη κέφι γιὰ ἕναν τέτοιο περιπάτο. Τὸ, πάλι δὲν ἔπρεπε νᾶφήσουν μόνον τὸ γέρο Ζέντερμπεργκ νὰ πάλι σπῆτι του, αὐτὸ τὸ ροιῶσανε ὅλοι. Αὐτὸ θάτανε ἀλήθεια ντροπὴ! Ὁ ἕνας ὅμως δὲν ἤθελε νὰ μπῆ στυὸ ἄλλονοῦ τὸ δρόμο καὶ πὸν εὐχάριστο θάτανε βέβαια γιὰ κάδε περίπτωση νὰ καθίσῃ κανεὶς μὲς στὸ ζεστὸ δωμάτιο παρὰ νὰ τοαλαβουτηγῆ πέρα στὴ λαγκαδιὰ ἴσομε τὰ χέρια μὲς στὸ χιόνι. Οἱ ἄνθρωποι ζαχαροπαχτήσανε καὶ πάλι μ' ἀπορία, ἀναρωτιώνας ποῖος τέλος πάντων ἀπ' αὐτοὺς θάκανε τὸ δρόμο.

«Ἀπ' τὶς γυναῖκες νᾶρθῃ καμιά μαζί—αὐτὸ πέφτει πολὺ δύσκολο», εἶπε ὁ Ζέντερμπεργκ ἕτοιμα ἀπὸ λίγο.

Ὁ Λάος σηκώθηκε, πλησίασε τὴ γυναῖκα του κί' ἄρχισαν νὰ μιλάνε. Μιλοῦσαν σιγά καὶ πολλὴν ὥρα καὶ σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα οἱ ἄλλοι καθόντουσαν σιωπηλοὶ καὶ ὀλιγὸς νὰ τοὺς κοιτᾶνε, ἀσασολημένοι τάχα μ' ἄλλες σκέψεις. Στὸ τέλος ὁ Λάος ἔγνεψε σ' ἕνα μικρὸ, κοντόπαγο ἄνθρωπον μὲ μικρὰ κί' ἀστραφτερὰ μάτια κί' ἕνα ἀπεριποίητο γένη.

«Ναί, ἴτσι πρέπει νὰ πᾶς ἐσὸ μαζί, Γιόχαν», εἶπε ὁ Λάος.

Ὁ Γιόχαν ἦταν ὁ ἀδερφὸς τοῦ πλοῦσιου Λάος. Ἦταν ἕνας μικρὸς, ἡσυχὸς ἐμπορᾶκος, πὸν κατοικοῦσε πότε δῶ καὶ πότε κεῖ. Ἔκανε γεωργικὲς ἐγκαταστάσεις στυὸς χωρικοὺς, ἐμπορευότανε μὲ πρόβεται καὶ δάνειζε λεφτὰ μὲ ἴσο. Καμιά μόνιμη νὰ πῶμε θέση δὲν μπόρεσε νᾶχη ποτὲ καὶ μ' ὅλο πὸν δὲν ἦταν καθόλου ἄπορος, ὁ κόσμος τὸν ἀποκαλοῦσε, ἀντίθετα ἀπὸ τὸν πλοῦσιο ἀδερφὸ του, «ὁ φτωχὸς Γιόχαν»!

Σὰ δὲν εἶχε καμιά ἄλλη δουλειὰ καθότανε ταχυτικὰ μὲ τὸν ἀδερφὸ του, γι' αὐτὸ ὅμως εἶχε καταστήσει πιά μιά συνήθεια, σὰν ἦτανε νὰ γίνῃ καμιά δουλειὰ ἔξω ἀπὸ τὶς συνειθισμένους ἐργασίες, ἢ πὸν δὲν ἤθελε νὰ κἀνῃ κανεὶς ἄλλος, νὰ τὴν ἀναθέτουμε πάντα στὸ «φτωχὸ Γιόχαν».

Ὁ Γιόχαν σηκώθηκε ἀπὸ τὴν καρέκλα, ἡσυχὸς καὶ σοβαρὸς, σὰ νᾶξερε κί' ἄλλας ἀπ' τὴν ἀρχὴ πὸς σ' αὐτὸν θάπερε πάλι στὸ τέλος ὁ κληρὸς νὰ πᾶ, κί' ἄρχισε νὰ εἰσιμαζέται γιὰ τὴν πορεία. Φόρεσε ἕνα παλιτὸ πάνω ἀπὸ τὸ δευτερευτὸν σᾶκο του, κοίταξε ἂν ἔγνη ἀρκετὸ κιντὸ μὲς στὴ σακούλα του καὶ πῆρε στυὸ τέλος ἀπὸ μιά κρυφὴ γωνιὰ ἕνα μπουκάλι μὲ ρακί, πὸν τὸκρυψε στὴν τσέπη του.

«Δὲ θέλει ὁ Ζέντερμπεργκ νὰ ξεκουραστῇ ἀκόμα λίγο καὶ νὰ πῆ κί' ἕνα δευτερο φλιτζάνι καφέ;» ρώτησε ὁ Λάος φιλοφρονετικὰ.

Ναί, ναί, τὸν καφέ θὰ τὸν ἔπαιρνε μ' ἐγγνωμόνη, μὰ νὰ ξεκουραστῇ πολὺ ἀκόμα δὲν ἔπρεπε. Ἡ γρηὴ θὰ μπορούσε ἴσο ἴσο αὐτὴ τὴν ὥρα νὰ πεδαίνει κί' ἄλλας μὲς στὸ χιόνι, ἔξω δὲ θὰ μπορούσε νὰ τὸ ξεχάσῃ σ' ἄλλο τὸν τῆ ζωῆ. Εἶχανε ζήσει μαζί πάνω ἀπὸ σαράντα χρόνια καὶ δὲν ἦτανε δὲ καὶ τίποτα μεγάλο, νὰ μπορούσε τουλάχιστο νὰ θρισκεται στὸ σπίτι, ἴσο πὸν ἦτανε κοντὰ τὸ τέλος τῆς. Ἡ γυναῖκα τοῦ Λάος ἔλαβε ἴσο τὸ λόγο, ἔδωσε δικίον στὸ Ζέντερμπεργκ κί' εἶπε πὸς τὸ καλύτερο θάτανε νὰ παίρνανε ἀμέσως τὸ δρόμο, γιὰ νὰ φτάσουνε τουλάχιστο στὸ σπίτι, πρὶν σκουτενιάσει ὀλίγελα.

Τώρα ὅμως ἦτανε τὸ δυσκολώτερο.—Ὁ θάνατος

έχει βέβαια τις απαιτήσεις του, κ' η ζωή όμως έχει τις δικές της κ' ο Ζέντεριμπεργκ είχε και τη καρδιά του, που ήτανε ακόμα πιο δύσκολο να το εκφραστεί, πώς θάθελε δηλαδή να δανειστεί λίγο καφέ και λίγο λάδι.—Το λίγο που είχατε θά ξοδεύατε οε λίγο.

Κ' έτσι άρχισε να μιλά για την ταφή. Ναι, πώς θά μπορούσε κανείς να τη θάψει, τώρα που το χιόνι ήτανε τόσο ψηλά, που μόλις ένας άνθρωπος μοναχά μπορούσε να περάσει ανάμεσα απ' το δάσος.

Ναι, πώς αυτό ήταν αδύνατο, όλοι συμφωνούσανε. Αλλά, έτσι έλεγε ο Λάος, δεν έπρεπε να γίνεται σκέψη για την ταφή πριν ακόμα πεθάνει η γρηά.

Ναι, ναι, την ίδια γνώμη είχανε κ' οι άλλοι. Κ' άφ'ού η γρηά Λάος σκέφτηκε λίγο κ' έφαξε τις γωνιές, γύρισε πίσω στο Ζέντεριμπεργκ μ' ένα δλάκερο φαφάντι καφέ κ' ένα κανάτι λάδι. Αυτά έπρεπε να δα δεχτεί, γιατί του τα δίνανε με την καρδιά τους, χωρίς ν' απαιτούνε να τα πάρουνε πίσω, γιατί όταν ένας άνθρωπος έχει φροντίδες και δυσκολίες οι άλλοι πρέπει να τον βοηθούνε.

Μ' όλο που ο Ζέντεριμπεργκ είχε τόσα θλιβερά πράγματα στο κεφάλι του αισιανότανε και κάποια χαρά γ' αυτό, γιατί όταν επί τέλους πεθαίνουν άλλοι αυτός ο ίδιος πρέπει βέβαια να ζήσει ακόμα.

Ο δρόμος στο γυρισμό ήταν ευκολότερος. Οι δυο άντρες πηγαίνανε σωπαίνοντας, ο ένας πίσω από τον άλλο, ακολουθώντας τα φρέσκα ακόμα χιόνια του Ζέντεριμπεργκ.

Σά γιάσανε στο δάσος είπε ο Ζέντεριμπεργκ: «Εγώ θ' απορήσω, αν η γρηά ζή ακόμα.»

«Αυτό δεν μπορεί να το ξέρη κανείς», απάντησε ο Γιόχαν. Την ίδια όμως στιγμή σκέφτηκε πώς έπρεπε να του πη και τις παρηγορητικό και πρόβλεψε: «Αχ Δέ θαρίεσαι, θά ζή ακόμα!»

Σαν έφτασε ο Ζέντεριμπεργκ στο σπίτι τίναξε απ' όξω προσεχτικά το χιόνι από πάνω του κ' ύστερα μπήκε μέσα. Κοίταξε το κρεβάτι κ' έμεινε κατάπληκτος σαν το βρήκε άδειανό. «Ένα αίτημα τον κούρψε σαν άποροήτευση. Ίσως η γρηά να μη βρισκότανε οε τόσο επικίνδυνη κατάσταση. Ίσως ναχε πάει κ' άλλες στο παχνί για να μην είχε όλοτελα μόνη. Τις τελευταίες αυτές ώρες είχε ζήσει τόσο πολύ με τη σκέψη πώς θά πέθαινε κείνη την ώρα, που άρχισε να αισιανείται τη γλήγορη αυτή αλλαγή οα μίαν άπαροήτευση. Ξάφρον άκουσε μίαν έξαστενημένη φωνή, που έτρεμε απ' το κρύο: «Εσύ 'σαι, Ζέντεριμπεργκ;»

Πήρισε και είδε τη γυναίκα του, που καθότανε μαζεμένη στο τζάκι. Στηριζότανε στον τοίχο και τα γυμνά της πόδια, που κρατούσε αγνάγια στη φωτιά, θγαίνανε έξω από την άκρη του σκεπάσματος, που ήτανε τυλιγμένη. Τα σαχτιά καλλιά της πέφτανε σκουλιά σκουλιά πάνω στο κτρινόχλωμο πρόσωπ' της και το θαδουλοτό σήμα της, που δεν είχε δότια, τ' εμούλιαζε απ' τών ποσοτό.

«Γιατί λάρωνες κεί δά;» ρώτησε ο Ζέντεριμπεργκ και την πλησίωσε. Ένα αίτημα γέβου, οα να μην ήτανε πια συνήκη με τούς ζωντανούς.

«Ένα δυνατό οίγος διαπερνούσε δλάκερο το κορμί της γρηάς, που μόνο με δυσκολία μπόρεσε ν' άπαντήση:

«Τουρτούριαζα δλη την ώρα απ' τη στιγμή που»

φυγες.»

Μιά συμπόνια τον συνέπηρε, ακριβώς όπως τη μέρα που κοίταξε για τελευταία φορά το πιστό σκυλί του του κνηγιού, οα είχε πια γεράσει κ' άρρωστήσει και το πήγανε στο δάσος για να το τουφκίσουνε.

«Το καλύτερο θάνα να ξαναπάς στο κρεβάτι σου», είπε. «Μπορείς να πας μονάχη;»

Κούνησε το κεφάλι της και κάτι μουρμούρισε. Μ' έκφραση πεισματάρικου παιδιού, που δεν μπορεί κανείς να του βάλη φρόνηση, στήριξε πάλι το κεφάλι της στον τοίχο κ' έκλεισε τα μάτια της, ενώ έτσι άσυνείδητα τέντωσε τα πόδια της κοντήτερα στη φωτιά.

Τότε τη σήκωσε στα χέρια του και την πήγε οα ένα παιδί στο κρεβάτι, την άκουμπησε απαλά και της βόλεψε τα μαξιλάρια.

Μετάφραση ΛΕΟΝΤΑ ΚΟΥΚΟΥΛΑ

(Το τέλος σ' ο έρχόμενο).

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Τ. Από τα δύο, μās άρεσε τουτό το δχτάστιχο:

Τι όμορφη που είσαι, θάλασσα,
οαn άγριεύεις!
Τι όμορφη που είσαι, θάλασσα,
οα γαλητεύεις!

Μοιάζεις την κόρη που αγαπήσα
οα με παιδεύει!
Μοιάζεις την κόρη που αγαπήσα
οα με χαίθειει!

κ. Πίπη Δ. Μαρτίνη (Κέρκυρα). Τα «Νιάτα» είναι καλούτσικα και το τυπώνουμε δά:

Άγάπα με να ο' αγαπώ
φιλιά να σε φιλείω—
Τό ξέρεις πώς τών έρωτα
εγώ δεν ζηταρεύω.

Κι αν θες δροσάτα να περνās
τα δόχτυλά σου νιάτα,
συντρόφευέ με δλάκερη
στης εύτυχίης τη σφράτα.

Πάμε όμως να μās στίλνεις για την ώρα άλλα, γιατί έχουμε πολλά δικά σου.—κ. Π. Μάος. Δοκίμασε οε κανένα άλλο θέμα γιατί ο, κ' μās έσπειλες δείχνει πώς έξοικες να γράφεις, και πολύ καλά μάλιστα.—κ. Δ. Ίμ. «Οχι οαn το πρώτο, γι' αυτό και δεν το δημοσιεύουμε. Στείλε μας άλλα, στο καλούπι του πρώτου, αν μπορείς.—κ. Ί. Ναθ. (Λευκάδα) Ξαναγράφ' το, μās δσο μπορείς σύντομο, συντομώτατο, γιατί το πρίγει η πο' υλογία το καλό το θέμα σου.—κ. Θ. Α. Μαρ. Καλύτερο τώρα και γω; δημοσιευτεί άργότερα.—κ. Ν. Σταρ. (Ν. Φάληρο). Θά δημοσιευτεί άργότερα.—κ. Δ. Π. Βορ. (Βόλος) Στείλε μας τίποτ' άλλο, σύντομο όμως κ' όχι, για όνομα του Θεού, πατριωτικό.—κ. Νουσταλό. Σεις στο Παρίσι. Έργα μου βρισκονται στο Βιβλιοπωλείο «Έστία». Πικραγκάθης είναι κοινό ψευδώνυμο δλης τής παρίας του «Νουμά». —κ. ΝηΟ. θά δημοσιευτεί, άφου όμως, πρώτα μās δώσεις τ' άληθινό σου όνομα.—κ. Γρ. Ίμαρ. Νά την ξαναδουλέψεις απ' την άρχη τη μετάφραση γιατί οι στίχοι δεν είναι και τόσο καλοί.—κ. Α. Ρ. Κοντ. «Αν τ' οστέλνες την περασμένη βδομάδα θάν το δημοσιεύαμ. Σήμερα, είναι παρακάτω πιά.—κ. Π. Σμ. «Η «Μπαλλάδα» θάνα έτοιμη οε λίγο και θά πουλιέται 2—2 1)2 δραχμές, δεν έχουμαι καλά καλά ακόμα. Για τάλλα τα βιβλία, ρώτησε το Βιβλιοπωλείο Βασιλείου (Σταδίου 42). «Η «άπορνήλκιοι» και τα «Δόγια τρελλού» θά δημοσιευτούν άργότερα.—κ. Άλεκ. Φοίφ. Στείλε τα ημειώματα. Τα ποιήματα είναι δημοσιευμένα. Το διήγημά σου θάν το διαβάζουμε και αν είναι καλό θά δημοσιευτεί.—κ. Θέα. (Μεσολόγγι). Δεν τους άφίνεις να γαντζούν! Ποιός τους λογαριάζει πιά!.—κ. Φοίτο Δ. Θά δημοσιευτούν άργότερα. Μή βιάζεσαι.—κ. Άλέρα. Καλά, μās όχι τόσο καλά όπως μπόρεσες νάν τα κάμεις, αν το δούλενες περισσότερο.—κ. Σς. Θά δημοσιευτεί άργότερα.

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΜΙΚΡΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΖΗΤΩ Ο ΜΙΣΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ!

— Πώς σ'αφ φαίνεται λοιπόν ή νέα ιστορία του «Καπεταν Σάββα» στη Ρουμανία;

— Μ' ένθουσιάζει.

— Σ'αφ ένθουσιάζει ό άπίστευτος αυτός Μισελλήνισμός;

— Κάθε Μισελλήνισμός! Μήπως δέν είμαι ένθουσιασμένος άπ' τόν Μισελλήνισμό του Μπάουτσερ, άπ' τόν Μισελλήνισμό τής «Ιντέα Νατζιονάλε», άπ' τόν Μισελλήνισμό του Ντ' Ανούντζιο άκόμα, άπό κάθε παλιό και νέο Μισελλήνισμό;

— Και ό Ντ' Ανούντζιο λοιπόν; Φρίκη! Δέν μάς έφτανε ό Λοτί; Ό Ντ' Ανούντζιο, πού σ' ένα πέρασμά του άπ' την Αθήνα, μάς έδινε την ώραία, ρωμαντική ύπόσχεση, πώς γυρίζοντας άπ' την Κέρκυρα, όπου πήγαινε νά γραψή τó περιφημο «Φουόκο», θάρχότανε νά τó κρεμάση, ως άνάθημα, σέ μιá κολόνα τών Προπυλαίων; Κι' αυτός άκόμα;

— Δέ θυμόσατε λοιπόν κάποιους παλιούς του στίχους, άπ' τις «Ωδές τής Στεριάς και τής Θάλασσας», όπου, μέ τή συνειδημένη του μεγαλοπρέπεια, όνομάζει την καινούργια Έλλάδα «τόρνη»; Οί στίχοι αυτοί θ' άξιζε νά βρεθούν και νά μεταφραστούν.

— Σ'αφ ένθουσιάζουν κι' αυτοί;

— Δέ φαντάζεστε πόσο! Ό ποιητής είχε περιποιηθῆ και την Έλλάδα, όπως είχε περιποιηθῆ, στόν ίδιο καιρό, και τή μεγάλη του συμπατριώτισσα και φιλενάδα, την Έλεονώρα Ντουζε.

— Την είχε άκολουθήσει νομίζω τότε στην Αθήνα.

— Αρχιθώ. Έπειτα πήγε στην Κέρκυρα μόνος του και, μέ την ήσυχία του, την περιποιήθηκε τή φτωχή, μέσα στο «Φουόκο» άπάνω-κάτω μέ τόν ίδιο τρόπο, πού περιποιήθηκε και την Έλλάδα. Τώρα τελευταία, όπως θα είδατε, περιποιήθηκε, μ' έναν άνάλογο τρόπο, τόν Βενιζέλο. Τόν έλεπε Όδυσσίδα! Δέν μπορείτε νά φανταστήτε πόσο είμαι ένθουσιασμένος. Ό Μισελλήνισμός φουντώνει. Οί οίωνοι είναι άριστοι.

— Αρχίζω νά σ'αφ ύποπτεύομαι.

— Άλλά γιατί, φίλε μου; Τό μέτρο, για την αξία και τή δύναμη ενός ανθρώπου κ' ενός λαού, είνε ό αριθμός τών έχθρών του. Η Έλλάδα μας άρχίζει νά λογαριάζεται. Άλλοτε τή βρίζανε οί μικροί της γείτόνοι. Τώρα δέν τή χωνεύουν οί μεγάλοι. Μικρό σημάδι τó νομίζετε αυτό;

— Ό Φιλελλήνισμός λοιπόν; Ό Ιστορικός Φιλελλήνισμός;

— Ό Φιλελλήνισμός ήτανε τó χάδι του μεγάλου και του δυνατού πρós τó αδύνατο βρέφος. Τοίπιαναν τó μαγουλάκι του: «Νά ζήσης, παιδάκι μου, νά μεγαλώσης». Έχετε την αξίωση νά έξακολουθούν νά του πίνουν τó μαγουλάκι του και τώρα, πού τó βρέφος έγινε άντρας; Θα ήτανε άστείο. Και θα ήτανε άπελπιστικό!

— Και όμως ή άγάπη είναι κάτι, για μικρούς και για μεγάλους.

— Η άγάπη ναί. Όχι ή αισθηματολογική τρυφε-

ρότητα. Ό Ιστορικός Φιλελλήνισμός, πού μου θυμίζετε, ήτανε μιá συγκινητική τρυφερότητα. Άπάνω όμως κι' άπ' την άγάπη, στέκεται ή εκτίμηση τών φίλων. Κι' άπάνω άκόμη άπ' την εκτίμηση τών φίλων, στέκεται τó μίσος τών έχθρών. Μέτρα μου τούς έχθρούς σου και μέτρα μου την ένταση τής έχθρας των, νά σου πώ ποιός είσαι και πού βαδίζεις.

— Τό συμπέρασμά σας;

— Δέν τó μαντέπατε άκόμα;... Ζήτω ό Μισελλήνισμός!

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— Τό βιβλιοπωλείο Βασιλείου έβγαλε σέ κομψό βιβλιόρακι τή «Βασίλισσα του Σαβά» και δυό άλλα δηγήματα του Κνουτ Χάμσον, μεταφρασμένα άπό τó συνεργάτη μας Λέοντα Κουκούλα.

— Όστερ' άπό δυό τρία φύλλα θα δημοσιεύουμε ένα μεγάλο δηγήμα του Κώστα Νταϊφά πούχει τίτλο «Θεσσαλία» και θέμα του τó Άγροτικό ζήτημα.

— Ό «Πυράδος» πού βγαίνει ύστερ' άπό λίγες μέρες θαχει κοντά στην άλλη διαλεκτή φιλολογική ύλη του, κ' ένα καινούριο Παριζιάνικο δηγήμα τής κ. Ίουλίας Περασάκη μέ τόν τίτλο: «Μον ραυντε Jean!...» Μέ τó δηγήμα τής αυτό ή κ. Περασάκη δείχνει πώς τó ταλέντο της ξετυλίγει ται άλματικά και τής άνοίγει πλατύτερους όρίζοντες στην Τέχνη. Δηγείται σ' αυτό άπλά, φυσικά, ένα έπεισόδιο άπό τά τόσα του μεγάλου πολέμου κι' όμως κάτω άπό την τέτοια διήγηση ξεβγαίνει μιá όργη και μιá κατάρα κατά τής άπάνθρωπης στρατοκρατίας. Νά, τó μεγάλο μυστικό τής τέχνης της.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

— Συγκεντωμένη σέ αξιόλογο βιβλίο, βγήκε τις τελευταίες μέρες ήμελέτη του κ. Γ. Γεωργιάδη για την «Έπίδραση του πολέμου στις σοσιαλιστικές θεωρίες», πού πρωτοδημοσιετήκε στη «Νεοελληνική Έπιθεώρηση». Μέ γνώσεις του θέλματος κι' αξιο κριτικό πνεύμα ό νέος συγγραφέας, έξητάει τή δράση του σοσιαλισμού, και προμιντεύει τή βέβαιη νίκη του, όφιερώνοντας κάμποσα κεφάλαια για ήν ελληνική μορφή του κοινωνισμού. Θα θέλαμε τή γλώσσα του άκλόυστερη, για νά κέρδιζε ή μελέτη του τή συμπάθεια πλαστου λαϊκού κύκλου, πού θα του ειλαν έτσι τó βιβλίο πολύτιμο.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Γαλλία.— Ό Charles Morice πέθανε στις 18 του Μάρτη. Πολύ νέος γίνηκε γνωστός στους φιλολογικούς κύκλους για την πρωτοτυπία στις ιδέες και την εύκολία στην έκφρασή του. Αν και δέ σύχναζε τó φιλολογικά κέντρα, σχετίστηκε μέ τόν Verlaine, τó Mallarmé τó Gauguin, τόν Carrière, τó Rodin και πάοιος νά εμπνευστεί και νά εμπνεύσει τούς μεγάλους αυτούς εργάτες τής τέχνης. Η πρωτότυπη ιδεολογία του ειλεν άπίστευτη έκίδραση τόσο στην ποίηση, όσο και στη ζωγραφική και στη γλυπτική. Δημοσεψε πάνω άπό είκοσι βιβλία, χωρίς νά κατορθώσει νά ποαγματοποιήσει τις παράδοξε θεωρίες του, μετάφραση έργα του Dostoievsky, κι' έγραψε νουθικές για τούς φίλους του. Στο τελευταίο του βιβλίο, «Τό ξαναγύρισμα ή οί λόγοι μου», δείχνει μιá βοθηιά πε ιφρόνηση για τούς ανθρώπους, και κρεάει τις έλπίδες του άπ' τó Θεό. Τό παρακάτω κομμάτι, γρασκ ηριστικό του έργου του, είναι παρμένο άπ' τó τελευταίο αυτό βιβλίο.

«Γιατί άνάβαλα τόσο πολύ την όριστική προγραμματοποίηση τών ιδανικών μου; Γιατί δέ μου επ τρεπόταν νά έκφραστώ έξω άπό τά όρια του Άπόλυτου, και γιατί μούλειπε τó κύριο στοιχείο τής έκδοσης για κείνα πού βρίσκονταν μέσα στο κύκλο του Άπόλυτου: ή πίστη σ' ένα Θεό».

Ό Charles Morice γεννήθηκε τó Μάη του 1861.

— Τις τελευταίες δε-πέντε μέρες βγήκα στο Παρίσι «όδρομος του Σταυρού» του Claudel, τα «τραγουδι» του πολέμου το: Richerpin, και το «τραγουδάω» του Claude Réal.

Η μεταπολεμική λογοτεχνία. — Η παρισινή «Revue» δημοσίευσε ένα άρθρο του Gaston Souvebois για τις πνευματικές τάσεις της Γαλλίας: πριν κι' ύστερ' απ' τον πόλεμο, Είναι ζήτημα που γεννήθηε σ' όλες τις χώρες ύστερα από τη μεγάλη άνθρωποθυσία, με που θαρούμε, ή συζήτησή του είναι ίσως άκομη πολύ πρόωγη. Ένας δυνατός εθνικισμός; βγαίνει από το άθρο κύρ, ένας εθνικός έγωισμός, που βεβα-ώς σ' ένα σημείο ως το σημείο που δε σκοτώνει, μόνη ζωντανώνει τον άτομισμό του συγγραφέα, δεν μπορεί παρά ν' είναι εύρηγετικός για την τέχνη. Νομί ουμε όμως; πώς ο συγγραφέας του άρθρου που αναφέρουμε παρα πάνω, παρατραβάει το σκοινί, όπως και μερικοί από τους δικούς μας καεξηγούνε κάποια αξιόλογη τωση λευτερωματο; της ελληνικής, γενικά, τέχνης από τη δουλική της εξάρτηση από τη Δύση, και το ξεμαστιάδερμα της; ελληνικής ψυχή. Νομίζουμε ακόμα πώς; ξεχνούνται κιτ; άλλα ιδανικά που κανείς δεν μπορεί να τα άγνοήσει ή να μην παραδεχτεί ο πλατύ τους έπικλωμα άπάνω σε δολόκληση την οικουμένη.

«Η έρευνα, λέει, των τάσεων της φιλολογίας; έχει αποδείξει πώς το χαρακτηριστικό της εποχής που προηγήθηκε τον πόλεμο ήτανε μία γενική σύγχυση και σκόπιμα των προπαθειών... Καμιά μεγάλη ιδέα, καμιά μεγάλη άρχή, κανένα μεγάλο αίθημα δεν έφευγε, άν όχι τη γενική όμοφονία, τουλάχιστο εκείνη την πνευματική συνοχή που γέννησε άλλοτε τη ρομαντική κίνηση και άργότερα τη νατοραλιστική».

Άπό τον πόλεμο και τη νίκη έλπιζει ο συγγραφέας του άρθρου ένα τέλος στην αναρχία, μιλεί για κάποια πειθαρχία που, όμολογούμε, μάς πειραζει κομμάτι όταν πρόκειται για την τέχνη και τη σκέψη, και ξεχωρίζει όρισμένες σχολές που θα ζήσουν και θα κυριαρχήσουν και θα καρποφορήσουν μετά τον πόλεμο. Άπό τις πενήντα πέντε σχολές που, καθώς γράφει, φανερώθηκαν από το 1885 και πρ'όπαντων στα δεκατέλντα πριν από τον πόλεμο χρόνια. ξεχωρίζει πέντε ξει που τους άγνωρίζει δικαίωμα ζωής: τον Όλοκληρωτικόν Έθνικισμό, τον Έθνικισμό της Χώρας και των Νεκρών, τη θεωρί του Λατινικού Συνδέσμου, το Occidentalime με το δικό ιδανικό, το νέο Κλασικισμό.

Την εικόνα του μελλούμενου Νεοκλασικισμού δεν μπορεί ακόμα να τότε φανταστεί. Τον όριζει όμως έτσι:

«Ξέρουμε πώς είναι ή αντίληψη ενός τέτοιου κοινωνικού συστήματος που όλα τα στοιχεία που τον αποτελούν να είναι όργανωμένα και τοποθετημένα το καθένα κατο τη γενική του χρησιμότητα και την ανθρώπινη του αξία για το καλό του συνόλου και του άτόμου. Ξέρουμε πώς είναι ή παραδοχή, απ' όλα τα σκαλοπάτια της κοινωνίας, μιά θερμή; πειθαρχία. Ξέρουμε πώς είναι ένα πνεύμα, μιά φιλοσοφία της; ζωής; που ίκανοποιεί την ψυχή και την καρδιά, γιατί μεταχειρίζεται όλα τα δεδομένα της γνώσης. Ξέρουμε πώς είναι το ρυθμισμένο αίστημα της ίδιας της ζωής... Ξέρουμε πώς είναι μία άρμονική γνώση της ζωής όπου όλα τα πράγματα βλέπονται με την άληθινή τους αξία, και όπου τα συστατικά της ζωής είναι ταχτοποιημένα για την άποκατάσταση μιάς παγκόσμιας ίσοροπίας, που ευχαριστεί το λογικό και ίκανοποιεί τις έπιθυμίες της; έσωτερικής ζωής του ανθρώπου...»

«Θά χανανε, λέει παρα κάτω το πιο σπουδαίο μέρος των εύρηγετημάτων της νίκης... άν δεν το βλέπαμε πώς; ή νίκη μάς υποχρεώνει με βαρύτερα καθήκοντα άπέναντι στη Γαλλία του αύριο. Το πνεύμα των ανθρώπων δεν είναι καλύτερο και δεν προχωρεί κατά τη φαντασία του μονάχα...»

«Θά είναι», λέει, ή μεταπολεμική περίοδο «μιά άπο κατάσταση των σπουδαιότερων εθνικών άρετών όπου θ' ανακαλύψουμε τις ιδιότητες της φιλάνθρωπίας και του γενικού πολιτισμού που θαρούσαμε πώς θά τις βρίσκαμε μόνο στο διεθνισμό και τον ούμανιταρισμό».

Φανταζόμαστε πώς; το άγνάντεμα της Τέχνης από την παραπάνω άποψη, με τις πέντε ή ξει σχολές του, θη είναι μόνο ένα μέρος της φιλολογίας της; αύριο, ένα μέρος που μπορεί να μην είναι μήτε το μεγαλύτερο, μήτε το όμορφότερο.

Άγγλία. — Η Άγγλική πολεμική ποίησης. — Στο άγγλικό περιοδικό Quarterly Review ο Arthur Waugh γράφει τ' ακόλουθα: «Ο ρεαλισμός του πολέμου έδωσε στην

ποίηση ένα νέο προσανατολισμό και μιά άνύψωση στην έμπνευση, που δε θά μπορούσε να δώσει ή ειρήνη και ή ήσυχη και γλυκεία ζωή της. Όμως ο πόλεμος δεν έκανε τίποτ; άλλο παρα να δώσει τα όπλα για την ποίηση, και πρέπει ή τέχνη να προσθέσει σε κάθε γεγονός τη μυστική της έρμηνεία, γιατί ο πόλεμος, αυτός ο ίδιος, είναι κάτι έντελώς αντίθετο στην ποίηση. Ένώσω ο ποιητής περιορίζεται στο θύροβο, τη βία και τη φρίκη, δεν μπορεί να δημιουργήσει τίποτα καλό. Ο λοχαγος Graves έβγήκε από το σωστό όδρομο παρουσιάζοντας το άπαισιο πορτραίτο ενός έχθρικού πτώματος. Για να μπορεί ο πόλεμος να γεννήσει ένα ώραιο ποιητικό έργο, πρέπει να δίνει μόνο την έμπνευση και ν' αφήνεται ή φαντασία του τεχνίτη ελεύθερη να εκφράζεται κατά το δικό της τρόπο.

«Συγκρίνονται τη νέα σύγχρονη ποίηση με κείνη που κυριαρχούσε πριν από τον πόλεμο, βλέπει κανείς ποιά έξαγνιστική επίδραση είχε γι' αυτήν ή παγκόσμια πάλη. Η καινούργια ποίηση είναι τίμια και δυνατή, και πολύ έμορφη. Η πορα μή, ή κοινοτοπία, ή εκκεντρικότητα δεν υπάρχουν πιά, και μαζί μ' αυτά έλειψαν ο έγωισμός και ή στενότητα του πνεύματος του πολλού καιρού.

«Το δέγμα του Ίψεν: Ζήσε τη ζωή σου, έλωσε σαν το χιόνι στον ήλιο, μπροστά στην άλήθεια πώς ή ζωή του ανθρώπου δεν άνήκει σ' αυτόν τον ίδιο μονάχα και πώς τήνε χωστιάει σ' όλακρη την ανθρωπότητα. Η ψεύτικη αισθηματικότητα έλειψεν επίσης; όσο για τη θρησκεία, άν ή δύναμή της χαλάρωσε μες στις ψυχές των ανθρώπων, έδωσε τη θέση της σε μία ψηλή και άύστηρη ήθική.

«Έτσι λοιπόν, άν ή ποίηση ύπόφερε πολλές δοκιμασίες στο διάστημα του πολέμου, βγαίνει νικητρα απ' αυτές. Κατέβηκε μέσα στις σκοτεινές και τις εφώτισες. Αν ο πόλεμος έκανε τα παιδιά μας ήρωες, τα έκανε μαζί και άντρες. Και σαν άντρες; δε φοβούνται να πουν την άλήθεια για τη σκληρή πειθαρχία, που απ' αυτή βγαίνουν μεταμορφωμένοι».

Πώς; ένα τέτοιο μεγάλο δρόμα, σαν τον παγκόσμιο πόλεμο, δεν μπορεί να περιστεί από πάνω από τον κόσμο ζωής; άφίσει τα σημάδια του σε κάθε φανέρωμα της ζωής; δε θέλει συζήτηση. Πώς τα σημάδια αυτά θά είναι οι σπόροι μιάς καλύτερης ανθρωπότητας κωλαπέυεται ή αισιοδοξία μας; νάν το πιστεύει. Πώς τ' άποτελέσματα όμως του φουβρού αυτού πολέμου για την ποίηση θά είναι αυτά που νομίζει πώς κίολος τα βλέπει ο κ. Arthur Waugh, δυσκολευόμαστε να το πιστεύουμε; νομίζουμε πώς; τη στιγμή που ή Τέχνη φεύγει από το δόγμα του μεγάλου Νορβηγού, θά πάψει να είναι πιά ώραία τέχνη. Ένώσω ή γή δεν άποφασίζει να βγάξει μόνο λουλουδία χόρσισμα για το μαγειρείο και για το φαρμακείο, και ή Τέχνη θά έξα ολουθήσει να λουλουδίσει, δίχως να έχει συνειδηση άν τ' άνθη της είναι χρήσιμα για όλακρη την ανθρωπότητα ή και ένα μέρος της και θυ της; τα χρώματα ίχως ούτε καν να φανταζεται πώς της πληρώνει χροές. Και προχωρώντας ακόμα θά μπορούσαμε να ύποστηρίξουμε πώς το «Ζήσε τη ζωή σου», καλά εφαρμοσμένο, είναι ο μόνος ήθικός τρόπος για να δουλεύει κανείς την ανθρωπότητα, και στις πιο πραχτικές ακόμα άνάγκες της.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

—Κ Ν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ. «Το τραγούδι της Ηλιόκαλης», Άλεξανδρεία 1917. Ποίημα από 29 τετράστιχες στροφές σε άρκετά σφιχτοδεμένο δεκασύλλαβο, άνομοκατάληκτο στίχο. Ποίηση λογία μ' ένα βαθύ ύνευρο λευτεριάς, όμορφιάς και άγάπη.

—Β. ΑΠΕΙΡΑΝΘΙΤΗΣ. «Νύχτα του Θανάτου» Έκδοση του φιλολογικού όμίλου «Νέα Ζωή». ο ίδιος ο συγγραφέας προλογίζει έτσι τη σύντομή του διήγηση:

Οι κοινωνικές αυτές σύντομες γραμμές, είνε καρμίες από την ζωή του φτωχόκοσμου. Από ένα πτωχικό σπιτάκι που βρίσκεται στην σινοικία Μακρυγιάννη στο δρόμο Βέικου, όπου καθότανε ο πιεστής Νίκος Κλωβάτης. Δεν είνε σύλληψις του συγγραφέα. Είνε πραγματικό της; άποιος; δε πιστεύει να ο δρόμος. Άφίνω των έννι μινών της άρρώστειας του τη τραγωδία, και μιλά για την τελευταία νυχτα του θανάτου του δυστυχούς αυτού νέου που τυχε νάνε γεννημένος έργάτης.

— ΝΙΚΟΣ ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ. — «Γέλα Παλιόσο», σελ. 24. Έκδότης ο συγγραφέας. Ρέθυμνο.

ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ

ΕΙΣ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

75,000,000 ΤΟΚΟΣ 6,32%

ΕΓΓΡΑΦΑΙ 15-20 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΜΕΙΑ ΚΑΙ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
ΕΚΑΣΤΗ ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ 100 ΔΡΑΧΜΩΝ
ΤΙΜΑΤΑΙ 95 ΔΡΑΧΜΑΣ

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ: ΤΑ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΕΓΓΥΩΝ ΠΡΟΣΩΔΩΝ

τὰ ὁποῖα εἶναι τριπλάσια τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὸ δάνειον καὶ κατατίθενται εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν.

Αἱ ὁμολογίαι καὶ τοκομερίδια εἶναι ἀπηλλαγμένα παντὸς φόρου, τέλους ἢ κρατήσεως τοῦ παρόντος ἢ μέλλοντος.

Τὸ τίμημα καταβάλλεται τοῖς μετρητοῖς ἢ κατὰ δόσεις.

Ἄρ. 15 κατὰ τὴν ἐγγράφην 15-20 Ἀπριλίου

- » 40 ἐντὸς 2 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς
- » 40 ἐντὸς 3 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς

Ὅταν ἡ πληρωμὴ γίνεται δι' ἐντόκων γραμματίων ὠφελοῦνται ἐπὶ πλεόν οἱ ἀγοράζοντες 1 δραχ. κατὰ ὁμολογίαν.

Ὅταν ἡ πληρωμὴ γίνεται ἀμέσως (τοῖς μετρητοῖς ἢ μὲ ἔντοκα) οἱ ἀγοράζοντες λαμβάνουσι τόκον προεξοφλήσεως 1,20 ο)ο εισέτι.

